

**KOMUNITNÝ PLÁN
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE
BORŠA**

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

2025

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

© MO+AD, s.r.o.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je vlastníctvom, imáním obce Borša. Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je autorským dielom MO+AD, s.r.o. Autorské práva na systém, formu a obsah spracovania a zoradenia jednotlivých informácií sú vyhradené pre spracovateľa – spoločnosť MO+AD, s.r.o. a sú jej vlastníctvom.

Akékoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou osobou, kopírovanie celku, alebo jeho jednotlivých častí, alebo iné zneužitie má za následok právnu zodpovednosť.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Názov:	Komunitný plán sociálnych služieb obce BORŠA na roky 2026 – 2032
Územné vymedzenie :	Košický samosprávny kraj Obec: BORŠA
Dátum schválenia KPSSO:	15. 12. 2025
Účinnosť KPSSO:	19. 2. 2025 - 31. december 2032
Spracovateľ:	MO+AD, s.r.o. Jesenná 6, 040 01 Košice, IČO: 54 366 429 Registrácia: Okresný súd Košice I., odd. Sro, vložka: 53372/V

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

OBSAH

ÚVOD	6
1 KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE	8
ANALYTICKÁ ČASŤ	16
2 ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCI	16
3 SOCIÁLNO - DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBCE	
A AKTUÁLNE ZÁZAMIE SLUŽIEB A INFRAŠTRUKTÚRY V OBCI	18
4 PÔSOBENIE OBCE PRI POSKYTOVANÍ	
A PRI ZABEZPEČOVANÍ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	27
5 ANALÝZA POTRIEB POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	
A ĎALŠEJ SOCIÁLNEJ POMOCI V OBCI	33
STRATEGICKÁ ČASŤ	39
6 VŠEOBECNÉ USTANOVENIA	42
7 PROGRAMOVÁ ŠTRUKTÚRA	43
8 REALIZAČNÉ ZÁZEMIE	54
9 FINANČNÉ ZÁZEMIE	58
ZÁVER	60

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

ÚVOD

Obec Borša (ďalej aj „*obec*“ v príslušnom gramatickom tvare) rozvoj svojho územia a všetkých vzťahov v rámci obce a komunitného života obce dlhodobo koncepčne plánuje. V súlade s úvodnými ustanoveniami zákona SNR č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov (ďalej aj „*zákon o obecnom zriadení*“ v príslušnom gramatickom tvare) „základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov“.¹ Jednou z oblastí výkonu samosprávy obce, kde predpokladom úspešnej realizácie je koncepčné plánovanie je aj plnenie úloh obce na úseku sociálnej pomoci² v rozsahu ustanovení zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, v znení neskorších predpisov (ďalej aj „*zákon o sociálnych službách*“ v príslušnom gramatickom tvare). Obec Borša dlhodobo rozvíja dialóg a aktívnu spoluprácu so štátnou správou, samosprávnym krajom, subjektmi tretieho sektora, cirkevnými a charitatívnymi organizáciami, poskytovateľmi sociálnych služieb aj s komunitami obyvateľov obce o ústretovom napĺňaní a identifikácii najlepších riešení v oblasti poskytovania a zabezpečovania sociálnych služieb a ďalšieho sociálneho zázemia obyvateľom obce Borša.

Sociálna služba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:³

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- f) zabezpečenie starostlivosti o dieťa z dôvodu situácie v rodine, ktorá vyžaduje pomoc pri starostlivosti o dieťa.

¹ § 1 odsek 2 zákona o obecnom zriadení

² § 4 odsek 3 písmeno p) zákona o obecnom zriadení

³ § 2 odsek 1 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Pri analýze zákonného vymedzenia sociálnych služieb je pre obec, ako jedného z kľúčových partnerov sociálneho dialógu a sociálnej pomoci dôležité identifikovať nie len obsahové vymedzenie sociálnych služieb, ale aj subjekty, ktoré sú, alebo v budúcnosti môžu byť prijímateľmi sociálnej pomoci. Kľúčovou úlohou obce je presne identifikovať, komu má byť sociálna služba, poskytovaná obcou, určená.

Jedným zo spôsobov zodpovedného prístupu obce k vytváraniu ústretových sociálnych služieb a sociálnej pomoci svojim občanom, k zabezpečeniu aktuálnych aj budúcich možných sociálnych potrieb, k plánovaniu zdrojov na plnenie sociálnych potrieb ako aj k identifikácii ďalších súvisiacich služieb, subjektov či skutočností je komunitné plánovanie sociálnych služieb v obci.

Podobne ako aj ďalšie rozvojové programy, aj Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša na roky 2026 – 2032 (ďalej aj „*Komunitný plán obce*“ v príslušnom gramatickom tvare) je obligatónym dokumentom obce Borša.⁴ Odhliadnuc od formálnej „povinnosti“ je k plánovaniu a rozvoju sociálnych služieb potrebné pristupovať mimoriadne citlivo a zodpovedne.

Obec Borša v roku 2022 prijala Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Borša (ďalej aj „*Program rozvoja obce*“ v príslušnom gramatickom tvare). V nadväznosti na analýzu analytickej časti Programu rozvoja obce obec Borša v strategickej časti Programu rozvoja obce definovala priority, ktoré v programovej časti Programu rozvoja obce podrobne rozpracovala v rámci plánovaných opatrení a aktivít. Jednou z priorít obce v rámci strategickej časti Programu rozvoja obce je priorita „Ludia a kvalita života“. Samotný rozsah opatrení a aktivít v rámci uvedenej priority je rámcový a prejednikoval potrebu venovať sa rozpracovaniu priority „Ludia a kvalita života“ a oblasti sociálnych služieb komplexnejšie a podrobnejšie.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša nadväzuje na Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Borša, podrobnejšie rozpracováva jeho prioritu „Ludia a kvalita života“, aktualizuje analýzu demografického vývoja, identifikuje komunity v obci, identifikuje prijímateľov a budúcich možných prijímateľov sociálnych služieb, podrobne analyzuje sociálne potreby obyvateľov obce a hľadá spôsob poskytovania a zabezpečenia očakávaných služieb a pomoci v podmienkach obce Borša. Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je výsledkom dôslednej analýzy aktuálneho demografického stavu obce, rozsiahleho sociálneho dialógu s obyvateľmi obce, starostlivého vyhodnocovania ich potrieb a úprimnej snahy manažmentu obce do budúcnosti nastaviť a zabezpečiť dôveryhodné a dôstojné sociálne zázemie pre obyvateľov obce

⁴ § 80 písmeno a) zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Borša. V centre pozornosti Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša je obyvateľ obce Borša (ďalej aj „*obyvateľ obce*“, „*fyzická osoba*“ v príslušnom gramatickom tvare).

1. KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

1.1 ÚČEL KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE A JEHO SPRACOVANIE

Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je jedným z obligatórných rozvojových dokumentov obce Borša, ktorý mapuje územie obce so zreteľom na komunity v obci a ich sociálne potreby, využíva získané znalosti územia obce, starostlivo analyzuje zdroje a budúce možné zdroje obce, usiluje o dosiahnutie „verejného a sociálneho prospechu“, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a tiež personálne, finančné, organizačné a prevádzkové podmienky na ich zabezpečenie. Využíva silné stránky a príležitosti s ambíciou minimalizovať slabé stránky v prospech stanovenia reálnych cieľov v podmienkach obce Borša.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je strednodobý koncepčný rozvojový dokument, ktorý obsahuje analýzu aktuálneho sociálneho stavu obce, hlavné smery jej sociálneho vývoja, stanovuje ciele a potreby a tiež určuje priority v rozvoji sociálnej infraštruktúry a zabezpečenia sociálnej pomoci a podpory na území obce Borša. Priamo nadväzuje na Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Borša a podrobnejšie rozpracováva sociálnu oblasť, zohľadňuje miestne a regionálne špecifiká v oblasti sociálnych služieb, popisuje kľúčové javy v obci, hodnotí ich a navrhuje k nim strednodobé priority a opatrenia. Ich realizácia by mala viesť k pozitívnemu rozvoju sociálnych služieb vo vzťahu k obyvateľom obce. Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša odpovedá na otázku, ako ďalej v horizonte najbližších rokov koordinovať činnosť sociálnych služieb vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú dôležité pre sociálne znevýhodnených obyvateľov obce, a tým aj pre všetkých obyvateľov obce.

Kľúčovou ambíciou Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša je stať sa základným nástrojom usmerňovania finančných, materiálnych a ľudských zdrojov v oblasti sociálneho rozvoja a koordinácie príslušných činností zabezpečenia sociálnych služieb v územnom obvode obce Borša.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Starostka obce Borša poverila spracovaním rozvojového dokumentu obce odborníkov spoločnosti MO+AD, s.r.o. Spoločne stanovili pracovnú a riadiacu skupinu. Kľúčovými partnermi spracovateľa boli orgány obce: starosta obce a obecné zastupiteľstvo obce. Orgány obce pri spracovaní Komunitného plánu obce prihliadali na záujmy sociálneho rozvoja obce a jej obyvateľov. Komunitný plán obce tak svojim reálnym obsahom zodpovedá možnostiam obce a potrebám jej obyvateľov.

1.2 ZÁMER SPRACOVANIA KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

NÁZOV DOKUMENTU	Komunitný plán sociálnych služieb obce BORŠA na roky 2026 – 2032
FORMA SPRACOVANIA	Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je koncepčne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov obce zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Komunitného plánu obce je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Komunitného plánu obce boli doplňované, pripomienkované starostom obce, poslancami obecného zastupiteľstva obce a ďalšími autoritami obce s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií bol starosta obce, zamestnanci obce a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obce a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike.
RIADENIE PROCESU SPRACOVANIA	Proces spracovania Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša koncepčne aj metodicky riadil spracovateľ: MO+AD, s.r.o. Manažér za spracovateľa: JUDr. Monika Jurčová Riadiaca skupina: Ing. Anna Tünde Vargová, starostka obce Borša, Pracovná skupina: Csilla Sándor Szabó, zamestnanec obce Borša, Réka Kočišová, zamestnanec obce Borša.
OBDOBIE SPRACOVANIA	Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša bol spracovaný v období marec – november 2025
FINANCOVANIE SPRACOVANIA	Spracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša bolo financované z vlastných zdrojov obce Borša v súlade s rozpočtom obce Borša.

Zdroj: spracovateľ

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

1.3 VÝCHODISKOVÉ DOKUMENTY A RÁMCOVÁ PRÁVNA ÚPRAVA PRE SPRACOVANIE KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

Právnym rámcom spracovania Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša sú ustanovenia viacerých osobitných predpisov. V súlade s ustanovením zákona o obecnom zriadení obec pri výkone samosprávy schvaľuje koncepciu rozvoja jednotlivých oblastí života obce.⁵ Schvaľovať koncepcie rozvoja jednotlivých oblastí života obce je vyhradené obecnému zastupiteľstvu obce.⁶ Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb, v ktorom obec Borša zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v územnom obvode obce Borša, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne, finančné, prevádzkové a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.⁷ Pôsobenie obce a úlohy obce v oblasti sociálnych služieb upravujú aj ustanovenia ďalších osobitných predpisov, najmä:

- zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.

Východiskom Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša sú aj ustanovenia vnútorných predpisov riadenia obce, rozpočet obce a viacročný rozpočet obce. Komunitný plán obce je v súlade s ustanoveniami Štatútu obce Borša.

Strategická časť Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša v programovej časti zohľadňuje najmä národné koncepcné dokumenty. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR zverejnilo v súlade s ustanovením § 79 odsek 1 písmeno a) zákona o sociálnych službách v druhej polovici roka 2021 Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030. Inštitút pre výskum práce a rodiny Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a Odbor sociálnych služieb

⁵ § 4 odsek 3 písmeno j) zákona o obecnom zriadení

⁶ § 11 odsek 4 písmeno c) zákona o obecnom zriadení, § 83 odsek 4 zákona o sociálnych službách

⁷ § 83 odsek 2 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR ako spracovatelia Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030 identifikovali štyri národné priority:

- a) prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb,
- b) zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti,
- c) podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby,
- d) podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb.

Východiskom programovania Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 - 2020 bolo presadzovanie ľudsko-právnej paradigmy sociálnych služieb a primárnej orientácie na jedinečné potreby a preferencie ich prijímateľov a prijímateľiek. Dokument staval na uznaní práva osôb v rozličných typoch nepriaznivých sociálnych situácií na verejné, osobitne sociálne služby, ktoré im s podporou spoločnosti sprostredkovávajú prístup k slobodnému a nezávislému životu na nediskriminačnom základe. Aj pre ďalšie obdobie programovania Národných priorít rozvoja sociálnych služieb, na roky 2021 - 2030 bude predstavovať základný pilier uplatňovania ich ľudsko-právnej dimenzie najmä samotná legislatíva sociálnych služieb či plánovaná legislatíva pre oblasť dlhodobej starostlivosti.⁸

Presadzovanie a dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd je v sociálnych službách základným hodnotovým pilierom opierajúcim sa o zhodu medzinárodného spoločenstva štátov v tejto oblasti. Na najvyššej úrovni ide o záväzky vyplývajúce z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (2006), Dohovoru OSN o právach dieťaťa (1989), Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (1981), najnovšie z OSN Agendy 2030 pre udržateľný rozvoj (2015). Určujúcimi medzinárodnými dokumentmi na európskej úrovni zaväzujúcimi k uplatňovaniu ľudsko-právneho prístupu aj v sociálnych službách sú najmä Európska sociálna charta (v jej revidovanom znení, 1996), Charta základných práv EÚ (2012), najnovšie zásady Európskeho piliera sociálnych práv (2017). Relevantné odporúčania pre oblasť sociálnych služieb sú obsiahnuté v Európskej charte rodinnej opatrovujúcich osôb (v revidovanom znení, 2017), Európskej charte práv a zodpovedností starších ľudí odkázaných na dlhodobú starostlivosť (2010), v Dobrovoľnom európskom rámci pre kvalitu sociálnych služieb (2010) či v Dobrovoľnom európskom rámci pre kvalitu služieb dlhodobej starostlivosti (2012). Na národnej úrovni je ľudsko-právna optika sociálnych služieb obsiahnutá nielen v zákone o sociálnych službách, ale aj v súvisiacich programových dokumentoch. Osobitne ide o Stratégiu deinštitucionalizácie systému

⁸ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike (2011), jej národné akčné plány (z rokov 2011 a 2016), Národnú stratégiu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike (2021), Národný program aktívneho starnutia na roky 2014-2020 (2014) a jeho pripravovanú aktualizáciu na roky 2021 - 2030, Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2021-2030 (2021), či o Strategický rámec starostlivosti o zdravie pre roky 2013 –2030 (2013).⁹

1.4 VYMEDZENIE ZÁKLADNÝCH POJMOV

Prijímateľ sociálnej služby¹⁰ je fyzická osoba, ktorej sa za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách poskytuje sociálna služba, za súčasného splnenia ďalších podmienok ustanovených osobitným predpisom.¹¹

Poskytovateľom sociálnej služby¹² je za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom (ďalej aj „*verejný poskytovateľ sociálnej služby*“ v príslušnom gramatickom tvare) a iná osoba (ďalej len „*neverejný poskytovateľ sociálnej služby*“ v príslušnom gramatickom tvare).

Partnerstvo¹³ je zoskupenie osôb vytvorené na účel realizácie projektov alebo programov na predchádzanie vzniku alebo zmiernenie nepriaznivých sociálnych situácií fyzických osôb alebo na riešenie týchto situácií a projekty alebo programy komunitnej práce. Partnerstvo môže byť vytvorené najmä obcou, vyšším územným celkom, úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, zástupcami komunity a inou osobou.

Komunita¹⁴ je skupina osôb, ktorá žije v určitom zoskupení určenom najmä ulicou, mestskou časťou, obcou, mestom a ktorú spájajú spoločné záujmy, hodnoty a ciele.

⁹ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

¹⁰ § 3 odsek 2 zákona o sociálnych službách

¹¹ § 3 odsek 2 zákona o sociálnych službách

¹² § 3 odsek 3 zákona o sociálnych službách

¹³ § 4 odsek 1 zákona o sociálnych službách

¹⁴ § 4 odsek 3 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

1.5 ZÁKLADNÉ PRÁVA A POVINNOSTI PRI POSKYTOVANÍ SOCIÁLNEJ SLUŽBY

Základnou zásadou v oblasti sociálnych služieb v aplikačnej praxi ustanovení zákona o sociálnych službách a ďalších súvisiacich osobitných predpisov je zásada rovnakého zaobchádzania.¹⁵ Fyzická osoba má za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách právo výberu sociálnej služby a formy jej poskytovania a právo výberu poskytovateľa sociálnej služby.¹⁶

Fyzická osoba má právo:¹⁷

- a) na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojím rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať jej základné ľudské práva a slobody, zachováva jej ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ju k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jej sociálnemu vylúčeniu a podporuje jej začlenenie do spoločnosti,
- b) na zabezpečenie dostupnosti informácií v jej zrozumiteľnej forme o druhu, mieste, cieľoch a spôsobe poskytovania sociálnej služby, o úhrade za sociálnu službu a o cieľovej skupine, ktorej je poskytovaná.

Poskytovateľ sociálnej služby je povinný:¹⁸

- a) prihliadať na individuálne potreby prijímateľa sociálnej služby,
- b) aktivizovať prijímateľa sociálnej služby podľa jeho schopností a možností,
- c) poskytovať sociálnu službu na odbornej úrovni,
- d) spolupracovať s rodinou, obcou a komunitou pri utváraní podmienok na návrat prijímateľa sociálnej služby poskytovanej v zariadení s celoročnou pobytovou formou do prirodzeného rodinného prostredia alebo komunitného prostredia s prednostným poskytovaním sociálnej služby terénnou formou, ambulantnou formou alebo týždennou pobytovou formou, a to so súhlasom prijímateľa sociálnej služby a pri rešpektovaní jeho osobných cieľov, potrieb, schopností a zdravotného stavu.

¹⁵ § 5 zákona o sociálnych službách

¹⁶ § 6 odsek 1 zákona o sociálnych službách

¹⁷ § 6 odsek 2 zákona o sociálnych službách

¹⁸ § 7 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

1.6 OSNOVA KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša analyzuje aktuálne sociálne zázemie obyvateľov obce Borša, aktuálny stav poskytovania sociálnych služieb na území obce Borša, služieb a benefitov zohľadňujúcich sociálne potreby obyvateľov obce Borša, formuluje aktuálne kľúčové problémy obce Borša v oblasti zabezpečovania sociálnych služieb v obci, vymedzuje strategické ciele obce, identifikuje rozvojové priority a definuje opatrenia v oblasti zabezpečovania sociálnych služieb v obci. Konceptne navrhuje rad na seba nadväzujúcich krokov, ktorými sa koordinuje činnosť vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov v oblasti zabezpečovania alebo poskytovania sociálnych služieb v obci v prospech obyvateľov. Komunitný plán obce je zároveň v súlade s programovými princípmi Európskej únie, ktoré kladú dôraz na plánovanie a súlad medzi názormi verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora, je v súlade s prijatými koncepciami štátu aj rezortnými stratégiami a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v Programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Borša. Obsahová štruktúra Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša je v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu,¹⁹ zodpovedá aktuálnym potrebám obyvateľov a komunit obce Borša a tvoria ju časti:

- Úvod
- Analytická časť
- Strategická časť
 - Programová štruktúra
 - Realizačné zázemie
 - Finančné zázemie
- Záver

1.7 PLATNOSŤ A ÚČINNOSŤ KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je pre obec platný dňom jeho schválenia Obecným zastupiteľstvom obce Borša a účinný dňom podpísania uznesenia Obecného zastupiteľstva obce Borša ktorým bol schválený, starostom obce. Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je účinný na dobu určitú do 31. decembra 2032. Komunitný plán sociálnych

¹⁹ § 83 odsek 5 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

služieb obce Borša predkladá obec Borša do 15 dní od jeho schválenia vyššiemu územnému celku.²⁰

Účinnosť Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša môže obec predĺžiť najviac o dvadsaťštyri mesiacov. Podmienkou predĺženia účinnosti Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša je schválenie uznesenia Obecného zastupiteľstva obce Borša o jeho predĺžení.

²⁰ § 81 odsek 2 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

ANALYTICKÁ ČASŤ

2. ZÁKLADNÉ ÚDAJE O OBCE BORŠA

2.1 PREHĽAD ZÁKLADNÝCH ÚDAJOV

Názov obce	BORŠA
Samosprávny kraj	Košický samosprávny kraj
Okres	Trebišov
Počet obyvateľov k 31. 12. 2024	1 085
Rozloha	955 ha
IČO	00331341

Zdroj: spracovateľ

2.2 GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE

Chotár obec Borša sa nachádza v Potišskej nížine na juhozápadných výbežkoch Zemplínskych vrchov na východnom Slovensku, v okrajovej polohe v rámci okresu Trebišov aj v rámci Košického kraja, v nadmorskej výške priemerne cca 100 m n. m.

Obec Borša susedí s Maďarskom a leží na dopravných trasách tvorených železničnou traťou Košice–Čierna nad Tisou a cestou I. triedy č. I/79 Trebišov - Kráľovský Chlmec – Čierna - Ukrajinská republika. Obec Borša tvorí s ďalšími obcami „nárazníkovú zónu“ Tokajskej vinohradníckej oblasti.

Obrázok 1 Mapa polohy obce

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

2.3 HISTÓRIA OBCE

Obec Borša sa nachádza v okrese Trebišov v Košickom samosprávnom kraji. Borša sa nachádza na Východoslovenskej nížine cez ktorú preteká rieka Bodrog. V obci sa nachádza kaštieľ F. II. Rákocziho zo 16. storočia, románsko – gotický kostol z polovice 13. storočia a 100 ročná zvonica. V Borši možno predpokladať kostol z obdobia pred 13. storočím, avšak najstaršie viditeľné románske časti doterajšieho kostola pochádzajú z polovice 13. storočia. Písomné správy o kostole poznáme až od 16. storočia. Na prelome 16. a 17. storočia bola Borša malou dedinou s poddanským, šľachtickým i farským obyvateľstvom. Postupne však poddanské domácnosti chudobneli a ubúdali ich. Najneskôr na prelome 17. a 18. storočia poddanských domácností v Borši pribúdalo. V roku 1715 tam hospodáril 13, v roku 1720 už 14 sedliackych domácností.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

3. SOCIÁLNO - DEMOGRAFICKÝ VÝVOJ OBCE A ZÁZEMIE SLUŽIEB A INFRAŠTRUKTÚRY V OBCI

3.1 OBYVATELSTVO

3.1.1 VÝVOJ POČTU OBYVATEĽOV

Sledovaným obdobím pre hodnotenie vývoja počtu obyvateľov je obdobie ôsmich rokov predchádzajúcich roku spracovania Komunitného plánu obce. Analýza vstupných údajov umožňuje formulovať záver, že počet obyvateľov v sledovanom období primerane narastá, čo vypovedá o stabilizovanom demografickom vývoji obce. Pozitívny demografický vývoj môžu ovplyvňovať rôzne faktory ktoré môže ovplyvňovať samotná obec, ale aj faktory ktoré sú výsledkom vonkajšieho prostredia. Obec ako samostatný územný samosprávny a správny celok môže ovplyvňovať podmienky vhodné pre život v obci, najmä vytváranie a zabezpečovanie podmienok pre bývanie v obci, zabezpečovanie služieb v obci vrátane zriaďovania materskej školy, základnej školy, školských zariadení a ďalších možností pre voľnočasové aktivity detí a rodičov, zabezpečovanie služieb a zázemia pre jednotlivé komunity obyvateľov obce a zabezpečovanie ďalších podmienok v prospech všeobecného rozvoja obce Borša. Pozitívny demografický vývoj je jedným zo základných predpokladov dlhodobého všeobecného rozvoja obce Borša. Kľúčovým nástrojom obce pre udržateľnosť pozitívneho demografického vývoja je kvalitný manažment obce.

Tabuľka: Vývoj počtu obyvateľov v obci

2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
1 036	1 045	1 051	1 057	1 065	1 069	1 078	1 085

Zdroj: obec Borša, 2025, stav k 31. 12. 2024

3.1.2 VEKOVÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

V obci je možné sledovať primeraný stav obyvateľov v produktívnom veku ku obyvateľom, ktorí sú v dôchodkovom veku. O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá index starnutia, ktorý v obci dosahuje hodnotu 1,9615. Aktuálna hodnota indexu starnutia v obci vypovedá o dlhodobo stabilizovanom stave vývoja populácie v obci, so sklonom k miernemu starnutiu, čo je všeobecný stav zodpovedajúci vývoju v takmer všetkých regiónoch Slovenska.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Tabuľka: Zastúpenie vekových kategórií v obci

0 – 15 ROKOV	15 – 30 ROKOV	30 – 65 ROKOV	VIAC AKO 65 ROKOV
130	165	535	255

Zdroj: obec Borša, 2025, stav k 31. 12. 2024

3.1.3 VZDELANOSTNÁ ŠTRUKTÚRA OBYVATEĽOV

Vzdelanie obyvateľov obce úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce, najmä v obci a priľahlom regióne. V obci celkovo prevažujú obyvatelia v aktívnom veku bez vzdelania a so stredným odborným vzdelaním bez maturity. Početná je aj skupina obyvateľov so stredným odborným vzdelaním s maturitou. Podiel vysokoškolsky vzdelaných ľudí nie je zanedbateľný a primerane zodpovedá vzdelanostným potrebám obce a regiónu. Zo vzdelanostnej štruktúry obyvateľov obce vyplýva, že odborne remeselne zruční obyvatelia sú silným potenciálom obce. Záujem obyvateľov vzdelávať sa prioritne v odbornom školstve rôznej úrovne zodpovedá aj pracovným možnostiam a ponuke trhu práce v obci, v regióne a v blízkom okolí.

3.1.4 ZAMESTNANOSŤ OBYVATEĽOV

Obec Borša sa nachádza v regióne so stabilne vyššou mierou nezamestnanosti ako je celoslovenský priemer. Okres Trebišov, v ktorom sa obec Borša nachádza je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov od roku 2015 zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov. Počet nezamestnaných obyvateľov obce v produktívnom veku je dlhodobo stabilný, podobne ako aj počet obyvateľov, ktorých je možné zaradiť do kategórie dlhodobo nezamestnaných. Väčšina obyvateľov obce odchádza za prácou v pravidelných turnusoch do vzdialenejších regiónov a do zahraničia. V blízkom regióne je uplatnenie najmä v odvetví železníc, vo verejnom sektore, v službách, v okolitom poľnohospodárstve aj v stavebníctve, priamo v obci je možnosť zamestnať sa v kaštieli F. Rákocziho II. v časti múzeum, reštaurácia alebo hotel.

Tabuľka: Vývoj počtu nezamestnaných

OBEC	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet dlhodobo nezamestnaných	8	10	8	8	6	8
Počet obyvateľov na aktivačných prácach	8	10	8	8	6	8

Zdroj: obec Borša

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Na zmiernenie nezamestnanosti a udržanie pracovných návykov sa obec Borša zapája do projektov riadených Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR, aktuálne obec poskytuje možnosť aktivačných prác ôsmim uchádzačom o zamestnanie, dlhodobo nezamestnaným.

3.1.5 BÝVANIE OBYVATEĽOV

Obyvatelia obce Borša žijú prevažne v rodinných domoch, čo zodpovedá dedinskému charakteru obce. Prevažná väčšina obývaných domov je využívaná na trvalé bývanie, 27 domov je neobývaných a 57 domov je obývaných prechodne, spravidla na víkendovú rekreáciu.

Možnosti bývania na území obce Borša významne ovplyvňujú demografický vývoj v obci. Obec Borša dlhodobo podporuje individuálnu výstavbu domov. V súvislosti s mierou záujmu o výstavbu rodinných domov obec manažuje aj územný rozvoj, rozširovanie ulíc, vytváranie nových ulíc a výstavbu potrebnej technickej infraštruktúry súvisiacej s individuálnou výstavbou domov. Obec zvažuje aj výstavbu obecných nájomných bytov s využitím dotačnej schémy, záujem o nájomné bývanie v obci pretrváva.

Tabuľka: Prehľad domového a bytového fondu v obci

DOMY			BYTY	
OBÝVANÉ DOMY	NEOBÝVANÉ DOMY	PRECHODNE OBÝVANÉ DOMY	BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH VO VLASTNÍCTVE OBCE	BYTY V BYTOVÝCH DOMOCH V SÚKROMNOM VLASTNÍCTVE
327	27	57	0	10

Zdroj: obec Borša, 2025

3.2 SLUŽBY A INFRAŠTRUKTÚRA V OBCE

3.2.1 SOCIÁLNE SLUŽBY A SOCIÁLNE ZÁZEMIE

Obec Borša pri výkone samosprávy plní úlohy aj na úseku sociálnej pomoci v rozsahu ustanovení osobitného predpisu.²¹ V súlade s ustanoveniami zákona o sociálnej pomoci obec Borša nie je poskytovateľom žiadnej sociálnej služby. Obec Borša poskytuje obyvateľom obce základné

²¹ § 4 odsek 3 písmeno p) zákona o obecnom zriadení

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

sociálne poradenstvo.²² Základné sociálne poradenstvo je posúdenie povahy problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Základné sociálne poradenstvo je súčasťou každej sociálnej služby poskytovanej v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnych službách.²³

V záujme plnenia základnej úlohy – starostlivosti o potreby obyvateľov obce²⁴ obec Borša využíva viaceré nástroje a inštitúty, ktoré aktuálna legislatíva umožňuje obci adresne využiť na zmiernenie trvalej, alebo dočasnej ťaživej sociálnej situácie vybraných skupín obyvateľov obce, alebo vybraných obyvateľov obce.

Obec zvažuje v budúcnosti poskytovať z rozpočtu obce poberateľom dôchodkov príspevok na obed, za podmienok ustanovených ustanoveniami nariadenia obce. Orgány obce Borša sú oprávnené v rozsahu svojich kompetencií rozhodnúť aj o ďalších formách a podmienkach podpory a pomoci vybraným skupinám obyvateľov obce Borša.

Obec Borša rozhoduje o poskytnutí jednorazovej dávky²⁵ obyvateľom obce Borša na základe žiadosti aj o poskytnutí príspevku na osamostatnenie sa mladého dospelého.²⁶ Rozhodovanie o jednorazovej dávke a o príspevku na osamostatnenie sa mladého dospelého je rozhodovaním obce v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu.²⁷ V oblasti hmotnej núdze obec poskytuje aj poradenskú činnosť²⁸ a ak tak určí úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, obec Borša plní povinnosti osobitného príjemcu.²⁹

3.2.2 ZDRAVOTNÉ SLUŽBY

V obci sa nenachádza žiadna ambulancia praktického všeobecného lekára pre dospelých, ani pre deti a ani ambulancia stomatóloga či lekáreň. Za zdravotnou starostlivosťou a špecialistami dochádzajú obyvatelia obce do ambulancií v obciach Streda nad Bodrogom, Michal'any, alebo v meste Kráľovský Chlmec a Trebišov. Najbližšia nemocnica, pohotovostná služba a rýchlá

²² § 80 písmeno f) zákona o sociálnych službách

²³ § 19 odsek 2 zákona o sociálnych službách

²⁴ § 1 odsek 2 zákona o obecnom zriadení

²⁵ § 17, § 18 odsek 4 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

²⁶ § 69 odsek 1 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

²⁷ zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov

²⁸ § 27 písmeno b) zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

²⁹ § 23 zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

zdravotnícka pomoc je pre obec v mestách Kráľovský Chlmec a Trebišov. V obci nie je k dispozícii ani lekárň, najbližšia lekárň sa nachádza v obciach Streda nad Bodrogom a Veľaty.

V záujme plnenia základnej úlohy – starostlivosti o potreby obyvateľov obce³⁰ obec Borša dbá aj o potreby fyzických osôb so zdravotným handicapom. Najzákladnejšou pomocou v prospech tejto skupiny obyvateľov je postupné zabezpečovanie bezbariérovosti na verejných priestranstvách obce a v obecných budovách.

Vývoj počtu obyvateľov so zdravotným postihnutím

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Počet obyvateľov držiteľov preukazu ZŤP						20
Počet imobilných obyvateľov	2	2	2	2	2	2

Zdroj: obec Borša, 2025

3.2.3 OSTATNÉ SLUŽBY

V obci je dostupný predaj základných potravín spojený s predajom zmiešaného tovaru v štyroch predajniach. Sortiment tovaru je postačujúci, za ďalším tovarom a službami obyvatelia dochádzajú do okolitých obcí a najmä do Maďarska. Reštauračné a pohostinské služby poskytujú dve prevádzky pohostinstva, jedna prevádzka reštaurácie a jedna prevádzka cukrárne. V Kaštieli F. Rákocziho II. sa nachádza reštaurácia a hotel. Z remeselných služieb je obyvateľom k dispozícii prevádzka stolárstva. Obyvatelia obce nemajú k dispozícii bankomat, v obci sa nachádza pošta.

3.2.4 ŠKOLSTVO

Obec je zriaďovateľom Základnej školy s materskou školou, súčasťou ktorej sú školské zariadenia školská jedáleň a školský klub detí.

Stabilizovaný demografický vývoj v obci korešponduje so stabilizovaným počtom detí v materskej škole. Materská škola má tri triedy je spádovou materskou školou na plnenie povinného predprimárneho vzdelávania pre deti s trvalým pobytom v obci Borša Kapacita materskej školy je zo strednodobého horizontu postačujúca.

³⁰ § 1 odsek 2 zákona o obecnom zriadení

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Tabuľka: Vývoj počtu detí v materskej škole v školských rokoch

2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
35	32	33	33

Zdroj: obec Borša, 2025

Budova materskej školy vyžaduje rekonštrukciu, vrátane zateplenia z vonkajšej strany za účelom minimalizácie tepelných únikov. Potrebne je rekonštruovať strechu a inštalovať nové okná. Modernizáciu si vyžadujú aj vnútorné priestory, najmä sociálne zariadenia pre deti, elektroinštalácia, voda, odpad, kúrenie a ďalšie médiá. Materská škola nie je dostatočne vybavená interaktívnymi edukačnými pomôckami, ani interaktívnymi hračkami. V areáli materskej školy sa nachádza detské ihrisko, potrebný je nákup nových, bezpečných ihriskových prvkov.

Stabilizovaný demografický vývoj v obci korešponduje aj so stabilizovaným počtom žiakov v plnoorganizovanej základnej škole. Základná škola má v každom ročníku jednu triedu a školský obvod základnej školy tvorí celé územie obce Borša. Kapacita základnej školy je zo strednodobého horizontu postačujúca.

Tabuľka: Vývoj počtu žiakov v základnej škole v školských rokoch

2021/2022	2022/2023	2023/2024	2024/2025
181	175	156	159

Zdroj: obec Borša, 2025

Podobne aj budova základnej školy vyžaduje rekonštrukciu, vrátane zateplenia z vonkajšej strany za účelom minimalizácie tepelných únikov. Modernizáciu si vyžadujú aj vnútorné priestory, najmä triedy, sociálne zariadenia pre žiakov, elektroinštalácia a ďalšie médiá. Základná škola nie je dostatočne vybavená interaktívnymi edukačnými pomôckami. V areáli základnej školy chýba ihrisko aj telocvičňa.

Rekonštrukcia a modernizácia je potrebná aj pre priestory školskej jedálne. Obec potrebuje zakúpiť moderné a energeticky úsporné technické a technologické vybavenie kuchyne, najmä pre skladovanie potravín a prípravu jedál. Potrebná je aj obnova jedálenského nábytku a riadov.

V obci je potenciál rozšíreného vyučovania umeleckých predmetov, hudby a tanca, ale v obci na nenachádza umelecká škola.

3.2.5 KULTÚRA A ŠPORT

Na organizovanie spoločenských a kultúrnych akcií obec využíva Kultúrny dom. Kultúrny dom vyžaduje komplexnú rekonštrukciu, najmä obvodových múrov pre minimalizáciu tepelných únikov. Rekonštrukciu si vyžaduje aj strecha a okná Kultúrneho domu. Po rekonštrukcii je

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

vnútorné vybavenie Kultúrneho domu, bola realizovaná modernizácia elektroinštalácie a ostatných rozvodov médií, sociálnych zariadení aj modernizácia vybavenia kuchyne.

Ponuka kultúrnych a spoločenských aktivít je pomerne bohatá. Obec každoročne organizuje Dni obce Borša, Tokajský festival, Stretnutie dôchodcov, Výstava ovocia a zeleniny.

Pre športové aktivity majú obyvatelia obce k dispozícii multifunkčné ihrisko, futbalové ihrisko a detské ihrisko. Aj napriek týmto možnostiam občanom chýbajú častejšie športové podujatia pre deti a rodiny.

Centrum obce tvorí parčík s lavičkami. Za ďalšími kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami, či do fitness centra majú možnosť obyvatelia dochádzať hlavne do mesta Trebišov alebo do mesta Kráľovský Chlmec.

3.2.6 TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Obec má dostatočne vybudovanú a dobudovanú technickú infraštruktúru v rámci svojho územia. Na území obce je vybudovaný verejný vodovod, ktorý je v majetku Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. Košice. Prietok vody je dostatočný, pre zabezpečenie plynulosti dodávky vody nie je potrebné zväčšiť objem vodojemu v obci.

V roku 2003 bola ukončená výstavba plynofikácie. Plynofikácia obce veľkou mierou prispela k doriešeniu situácie v zásobovaní teplom. Po komplexnej plynofikácii obce došlo k zmene používaných tuhých palív v prospech ušľachtilých palív, čo je nesporne prínosom v prospech zlepšenia životného prostredia, najmä ovzdušia. Obyvatelia využívajú tuhé palivá len prechodne, aktuálne len podľa vývoja cien v čase, ak je ponuka tuhých palív mimoriadne cenovo výhodná. Územie obce je napojené na rozvody SPP, a. s., závod Košice. Rodinné domy sú zásobované pre vykurovanie a prípravu teplej úžitkovej vody väčšinou z vlastných zdrojov tepla a to formou malých kotlov.

Systém likvidácie odpadových vôd je v obci postačujúci. Na území celej obce je vybudovaná kanalizačná sieť, ktorá odvádza splaškové vody do čističky odpadových vôd. Verejná kanalizácia je v majetku Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti, a. s. Košice. Splaškové odpadové vody v obci už nie sú odvádzané do zastaralých septikov a suchých záchodov, ktoré boli vo väčšine prípadov nedokonale izolované, takže často dochádzalo k znečisťovaniu podzemných vôd a tým aj k zhoršovaniu životného prostredia.

V obci nie sú žiadne výrobné zdroje elektrickej energie. Dodávka a rozvod elektrickej energie je zabezpečovaná Východoslovenskou energetikou a. s., závod Košice. Kapacita tejto rozvodne je dostačujúca, v prípade požiadaviek je technicky realizovateľné jej navýšenie. Rozvodná vzdušná sekundárna sieť v obci je na betónových stĺpoch.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Na území obce existuje pevná telefónna sieť spoločnosti Slovak Telekom a.s., vyhovujúce a postačujúce je pokrytie signálom komerčných operátorov. Územie obce je pokryté televíznym signálom, obec nie je napojená na žiadnu káblovú televíziu. Pripojenie na internet je dobré, internet je bežne prístupný pre obyvateľstvo v dostačujúcej miere, kapacite a rýchlosti. Internetové pripojenie je hlavne cez optické káble a prostredníctvom mobilných operátorov.

Obec má vybudované verejné osvetlenie, ktoré je zastaralé a nevyhovuje súčasným potrebám a podmienkam energetickej úspornosti. Potrebná je kompletná rekonštrukcia a nákup moderných svetelných telies. Obecný rozhlas je zastaralý a vyžaduje investície do svojej modernizácie. Okrem exteriérových ozvučovacích telies je potrebná inštalácia riadiacej jednotky. Obec má vybudovaný kamerový systém v zastavanej časti obce aj v priestoroch obecného cintorína. Vybudovanie kamerového systému zvýšilo bezpečnosť obyvateľov.

3.2.7 DOPRAVNÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Cez katastrálne územie obce Borša prechádza cesta I. triedy č. I/79, ktorá prepája mesto Trebišov, mesto Kráľovský Chlmec až v smere na Ukrajinскую hranicu.. Zároveň spája región s hraničným priechodom do Maďarska v smere na Slovenské Nové Mesto a v smere na Stredú nad Bodrogom. S obcami Bara a Černochovej je obec Borša prepojená cestami II. a III. triedy. Dopravná obslužnosť verejnou autobusovou dopravou je pre obyvateľov obce postačujúca, v smere do mesta Kráľovský Chlmec a Trebišov premáva verejná autobusová doprava v primeraných intervaloch počas pracovných dní, aj počas dní pracovného pokoja.

Katastrálnym územím obce prechádza hlavný železničný ťah SR, železničná trať európskeho významu Čierna nad Tisou – Košice. Verejná vlaková doprava je pre obyvateľov obce optimálnym dopravným spojením.

3.2.8 ZÁZEMIE SUBJEKTOV PÔSOBIACICH V OBCI

Mimovládne organizácie sú organizácie s právnou subjektivitou vytvorené súkromnými osobami alebo organizáciami, ktoré sa nezúčastňujú na vláde a ani vo vláde nemajú svojich zástupcov (vrátane orgánov územnej samosprávy). Ich mimovládny charakter je daný tým, že štát, ani orgány územnej samosprávy vrátane ich predstaviteľov nemajú nijaký vplyv na vedenie organizácie alebo iné ovplyvňovanie ich činnosti. Mimovládne organizácie sú inštitucionalizované, nezávislé a spravidla zriadené na verejno-prospešné účely. V podmienkach Slovenska sú

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

mimovládne inštitúcie ako nezávislé výskumné, hodnotiace a poradné organizácie, ich pôsobnosť je globálna so zameraním na vybrané odvetvia spoločnosti a riadenia hospodárstva. Na území obce Borša nemá sídlo žiadna mimovládna organizácia.

Spolková a záujmová činnosť má v obci tradíciu dlhé desaťročia. Občania sa neformálne schádzali na rôznych folklórnych akciách a podujatiach, športových aktivitách a podobne. Neskôr tieto spolky aj inštitucionalizovali. Aj spolky a záujmové združenia sú charakterizované dobrovoľnosťou, nezávislosťou, ale ich ciele ohraničuje okruh ich aktivít. Obec má bohatú tradičnú spolkovú činnosť.

Aktuálne je v obci aktívne miestny spolok Slovenského Červeného kríža, základná organizácia Csemadok a nezisková organizácia II. Rákoczi Ferenc Polgári Társulás Borsi.

Obec činnosť spolkov podporuje finančne podľa možností rozpočtu obce, ale aj nefinančne poskytnutím obecných priestorov na ich činnosť, pri propagácii a podobne.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

4. PÔSOBENIE OBCE PRI POSKYTOVANÍ A PRI ZABEZPEČOVANÍ POSKYTOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

4.1 ZÁKLADNÉ OBLIGATÓRNE PÔSOBENIE OBCE V OBLASTI SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Obec v rozsahu svojej pôsobnosti zabezpečuje pre fyzickú osobu:³¹

- a) dostupnosť sociálnej služby, ktorá je odkázaná na sociálnu službu,
- b) právo výberu sociálnej služby za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách.

Ak má fyzická osoba záujem o poskytovanie sociálnej služby alebo zabezpečenie poskytovania sociálnej služby:

- a) v zariadení podporovaného bývania,
- b) v zariadení pre seniorov,
- c) v zariadení opatrovateľskej služby,
- d) v rehabilitačnom stredisku,
- e) v domove sociálnych služieb,
- f) v špecializovanom zariadení,
- g) v dennom stacionári,
- h) opatrovateľská služba

s finančnou podporou poskytovania tejto sociálnej služby z verejných prostriedkov za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách, doručí obci v rozsahu jej pôsobnosti písomnú žiadosť³² o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby.

Obec v rozsahu svojej pôsobnosti fyzickej osobe, ktorá žiada o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a na základe výberu poskytovateľa sociálnej služby touto fyzickou osobou:³³

- a) poskytne sociálnu službu (ak je obec zapísaná do registra poskytovateľov sociálnych služieb), alebo
- b) zabezpečí poskytovanie sociálnej služby u poskytovateľa sociálnej služby zapísaného do registra.

³¹ § 8 odsek 1 zákona o sociálnych službách

³² § 8 odsek 1 písmená a) až e) zákona o sociálnych službách

³³ § 8 odsek 4 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Obligatórne pôsobenie obce pri poskytovaní a zabezpečovaní sociálnych služieb je najmä:³⁴

- a) utvárať podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- b) obec je správnym orgánom v konaniach o:
 1. odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári, o odkázanosti na opatrovateľskú službu,
 2. zániku odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode,
 3. odkázanosti na sociálnu službu uvedenú v prvom bode po zmene stupňa odkázanosti,
 4. povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnych službách,
- c) obec vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnych službách,
- d) obec poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:
 1. sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, v nocľahárni, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári,
 2. nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu,
 3. opatrovateľskej služby,
 4. prepravnej služby,
 5. odľahčovacej služby,
 6. pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa,
 7. terénnej sociálnej služby krízovej intervencie,
- e) obec môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby,
- f) obec poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- g) obec uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby a o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- h) obec zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- i) obec poskytuje³⁵ finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a poskytuje:
 1. sociálnu službu v zariadení, ktorým je:
 - a. nízkoprahové denné centrum,
 - b. zariadenie pre seniorov,

³⁴ § 80 zákona o sociálnych službách

³⁵ § 75 odsek 1 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

- c. zariadenie opatrovateľskej služby,
 - d. denný stacionár,
2. terénnu sociálnu službu krízovej intervencie
 3. nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu
 4. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa podľa § 31 zákona o sociálnych službách
 5. opatrovateľskú službu
 6. prepravnú službu
- aj v prípade, ak o poskytovanie sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby obec nepožiadala,
- j) obec poskytuje³⁶ finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy pri poskytovaní sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby, ktorý neposkytuje sociálnu službu s cieľom dosiahnuť zisk a poskytuje opatrovateľskú službu, aj v prípade, ak o poskytovanie tejto sociálnej služby neverejného poskytovateľa sociálnej služby obec nepožiadala,
 - k) obec vedie v informačnom systéme sociálnych služieb evidenciu:
 1. fyzických osôb:
 - a. ktorých odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári a odkázanosti na opatrovateľskú službu bolo vydané rozhodnutie,
 - b. ktorým vznikla na základe rozhodnutia podľa písmena c) štvrtého bodu povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 odsek 13 zákona o sociálnych službách,
 - c. za ktoré vznikla fyzickým osobám uvedeným v bode 1b. povinnosť platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť podľa § 73 odsek 13 zákona o sociálnych službách,
 - d. ktoré podali žiadosť o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby podľa § 8 odsek 1 zákona o sociálnych službách,
 2. osôb, ktorým:
 - a. bol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) § 80 zákona o sociálnych službách a jeho sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré je tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v zariadení uvedenom v § 34 až § 40 zákona o sociálnych službách, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení,
 - b. nebol poskytnutý finančný príspevok podľa písmen k) až n) § 80 zákona o sociálnych službách a jeho požadovanú sumu pre jednotlivé druhy sociálnych služieb, pre ktoré mal byť tento finančný príspevok určený, a ak ide o sociálnu službu poskytovanú v

³⁶ § 75 odsek 2 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

zariadení uvedenom v § 34 až § 40 zákona o sociálnych službách, aj pre jednotlivé formy sociálnej služby v zariadení, a dôvod jeho neposkytnutia.

- l) ďalšie pôsobenie v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnych službách.

4.2 KRITÉRIA PORADIA POSKYTOVANIA VYBRANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Ak má fyzická osoba vydané právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, obec v rozsahu svojej pôsobnosti poskytne fyzickej osobe sociálnu službu alebo zabezpečí poskytovanie sociálnej služby:

- a) zariadenie podporovaného bývania,
- b) zariadenie pre seniorov,
- c) zariadenie opatrovateľskej služby,
- d) rehabilitačné stredisko,
- e) domov sociálnych služieb,
- f) špecializované zariadenie,
- g) denný stacionár,
- h) opatrovateľská služba

podľa poradia.³⁷ Poradie fyzických osôb, ktorým má obec poskytnúť, alebo zabezpečiť poskytovanie uvedených sociálnych služieb určí Komisia sociálnych vecí Obecného zastupiteľstva obce Borša (ďalej aj „komisia“ v príslušnom gramatickom tvare). Poradie určené komisiou je pre obec záväzná. Komisia poradie aktualizuje najmenej jedenkrát za šesť mesiacov. Pri určení poradia zohľadňuje rodinné zázemie fyzickej osoby a jej sociálnu situáciu. Poradie určené komisiou obec neuplatní v prípadoch potreby bezodkladnej sociálnej služby.³⁸

4.3 SOCIÁLNE SLUŽBY

Ustanovenia osobitného predpisu vymedzujú sociálne služby na:³⁹

- a) Sociálne služby krízovej intervencie:
 1. terénna sociálna služba krízovej intervencie,

³⁷ § 8 odsek 6 zákona o sociálnych službách

³⁸ § 8 odsek 8 zákona o sociálnych službách

³⁹ § 12 odsek 1 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

2. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach:
 - a. nízkoprahové denné centrum,
 - b. integračné centrum,
 - c. komunitné centrum,
 - d. nocľaháreň,
 - e. útulok,
 - f. domov na polceste,
 - g. zariadenie núdzového bývania,
3. nízkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.
- b) Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi:
 1. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
 2. pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
 3. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života,
 4. služba na podporu zosúladovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
 5. služba včasnej intervencie.
- c) Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku:
 1. poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek:
 - a. zariadenie podporovaného bývania,
 - b. zariadenie pre seniorov,
 - c. zariadenie opatrovateľskej služby,
 - d. rehabilitačné stredisko,
 - e. domov sociálnych služieb,
 - f. špecializované zariadenie,
 - g. denný stacionár,
 2. domáca opatrovateľská služba (ďalej len „opatrovateľská služba“),
 3. prepravná služba,
 4. sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
 5. tlmočnická služba,
 6. sprostredkovanie tlmočnickej služby,
 7. sprostredkovanie osobnej asistencie,
 8. požičiavanie pomôcok.
- d) Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií:
 1. monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

2. krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.
- e) Podporné služby:
1. odľahčovacia služba,
 2. pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
 3. poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
 4. podpora samostatného bývania,
 5. poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
 6. poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
 7. poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Poskytovateľ je oprávnený poskytovať sociálne služby:⁴⁰

- a) ambulantnou formou: ambulantná sociálna služba sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby; miestom poskytovania ambulantnej sociálnej služby môže byť aj zariadenie; pri ambulantnej sociálnej službe sa neposkytuje pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva;
- b) terénnou formou: terénna sociálna služba sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí;
- c) pobytovou formou v zariadení: pobytová sociálna služba sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie; pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba;
- d) inou formou: najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií, ak je to účelné.

⁴⁰ § 13 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

5. ANALÝZA POTRIEB SOCIÁLNYCH SLUŽIEB A ĎALŠEJ SOCIÁLNEJ POMOCI V OBCI

Pre vypracovanie analýzy potrieb sociálnych služieb a ďalšej sociálnej pomoci v obci je kľúčové stanoviť cieľové skupiny, pre ktoré sú a v budúcnosti aj budú sociálne služby a ďalšie sociálne zázemie v obci určené. Východiskom pri identifikácii cieľových skupín je aktuálny stav poskytovania, alebo zabezpečenia poskytovania sociálnych služieb aj aktuálny stav využívania ďalších inštitútov v oblasti sociálnej pomoci.

Cieľové skupiny pre potreby komunitného plánovania možno charakterizovať ako skupiny obyvateľstva nachádzajúce sa trvalo alebo prechodne v nepriaznivej životnej situácii, krízovej sociálnej situácii, sú trvalo alebo prechodne sociálne vylúčené, alebo sú následkom rôznych faktorov ohrozené sociálnym vylúčením. V obci Borša sú ako prijímatelia, alebo aj budúci možní prijímatelia sociálnych služieb a ďalšej sociálnej pomoci identifikované cieľové skupiny:

SENIORI

sú významnou cieľovou skupinou prijímateľov sociálnych služieb a ďalšej sociálnej pomoci a z hľadiska demografického vývoja sú seniori sociálnou skupinou, ktorá má trvalý a prirodzený prírastok. Seniori sú v centre intenzívneho a pravidelného záujmu komunitného plánovania obce Borša, ich sociálne potreby sú rôznorodé a obec v záujme pomoci tejto sociálnej skupine využíva a aj naďalej plánuje využívať dostupné inštitúty a činnosti na predchádzanie, zmierňovanie a odstraňovanie ich ťaživých sociálnych situácií. K vypuklým problémom, ktoré sú v obci Borša identifikované v rámci sociálnej skupiny seniorov je treba zaradiť:

- a) chýba pravidelné a komplexné mapovanie potrieb seniorov v oblasti sociálnej pomoci,
- b) chýba monitoring poskytovateľov sociálnych služieb, prioritne v regióne,
- c) nie je doriešená bezbariérovosť verejného priestranstva v obci a obecných budov,
- d) chýba denná komunitná sociálna služba,
- e) chýba systém zabezpečenia služieb dennej potreby,
- f) obec vie na pomoc seniorom vyčleniť objem finančných prostriedkov obmedzený zabezpečením ďalších povinností územnej samosprávy.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Obec Borša aktuálne neposkytuje žiadne sociálne služby.⁴¹ V záujme rozvoja sociálnej pomoci sa obec sústreďí na:

- a) zabezpečenie alebo poskytovanie terénnej opatrovateľskej služby,
- b) zabezpečenie prepravy na lekárske vyšetrenie, ošetrovanie alebo zákrok, alebo poskytovanie asistencie pri preprave na lekárske vyšetrenie, ošetrovanie alebo zákrok,
- c) zabezpečenie alebo poskytovanie donášky obedov,
- d) zabezpečenie alebo poskytovanie denného stacionáru,
- e) doriešenie bezbariérovosti v obci,
- f) priebežne monitorovanie potrieb seniorov.

SWOT analýza cieľovej skupiny SENIORI

SILNÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ záujem obce o sociálne zázemie seniorov▪ záujem obce poskytovať adresnú pomoc pre zlepšenie sociálnej situácie seniorov▪ podpora spolkovej činnosti seniorov zo strany obce▪ blízkosť zázemia zdravotnej starostlivosti	SLABÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ nedostatok finančných zdrojov obce komplexne riešiť potreby seniorov▪ nedostatok adekvátnych pracovných a spoločenských príležitostí pre aktívne starnutie▪ nedostatok sociálnych kontaktov, osamelosť seniorov
PRÍLEŽITOSTI <ul style="list-style-type: none">▪ systematická podpora štátu na zlepšenie finančných možností obcí vo vzťahu k seniorom▪ ponuka zo strany obce zapájať seniorov do aktivít rozvoja obce▪ pestrosť príležitostí aktívneho starnutia	OHROZENIA <ul style="list-style-type: none">▪ starnutie obce▪ presun ťažiska starostlivosti o seniorov z rodiny na obec▪ nedostatok mladých ľudí a ľudí v aktívnom veku v obci a v regióne

OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

sú zraniteľnou cieľovou skupinou prijímateľov sociálnych služieb a ďalšej sociálnej pomoci a z hľadiska demografického vývoja sú osoby so zdravotným postihnutím sociálnou skupinou, ktorá má podobne ako seniori trvalý a prirodzený prírastok. Do tejto sociálnej skupiny môžeme zaradiť osoby so zdravotným oslabením, držiteľov preukazu osoby so zdravotným postihnutím, držiteľov preukazu osoby so zdravotným postihnutím so sprievodcom aj ľudí bezvládných, pripútaných na lôžko, bezprostredne ohrozených zdravotným postihnutím. Je to sociálna skupina osôb, ktorým sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré je vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy. Z hľadiska charakteru postihnutia rozdelujeme osoby so zdravotným postihnutím do niekoľkých kategórií (mentálne a psychické

⁴¹ v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

postihnutia, zmyslové postihnutia, postihnutia pohybového aparátu, kombinované postihnutia a ostatné postihnutia), z ktorých každá kategória má rozdielne dopady a sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci pri ich uspokojovaní. K vypuklým problémom, ktoré sú v obci Borša identifikované v rámci sociálnej skupiny osôb so zdravotným postihnutím je treba zaradiť:

- a) chýba pravidelné a komplexné mapovanie potrieb osôb so zdravotnými problémami,
- b) chýba monitoring poskytovateľov sociálnych služieb, prioritne v regióne,
- c) nie je doriešená bezbariérovosť verejného priestranstva v obci a obecných budov,
- d) chýbajú vhodné pracovné príležitosti pre osoby so zdravotným postihnutím,
- e) obec vie na pomoc osobám so zdravotným postihnutím vyčleniť objem finančných prostriedkov obmedzený zabezpečením ďalších povinností územnej samosprávy.

Obec Borša aktuálne neposkytuje žiadne sociálne služby.⁴² V záujme rozvoja sociálnej pomoci sa obec sústreďí na:

- a) doriešenie bezbariérovosti v obci,
- b) priebežne monitorovanie potrieb osôb so zdravotným postihnutím.

SWOT analýza cieľovej skupiny OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

SILNÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ záujem obce o sociálne zázemie osôb so zdravotným postihnutím▪ postupné riešenie bezbariérovosti v obci▪ blízkosť zázemia zdravotnej starostlivosti	SLABÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ nedostatok finančných zdrojov obce komplexne riešiť potreby zdravotne postihnutých osôb▪ nedostatok adekvátnych pracovných a spoločenských príležitostí▪ nedostatok sociálnych kontaktov, osamelosť zdravotne postihnutých osôb
PRÍLEŽITOSTI <ul style="list-style-type: none">▪ systematická podpora štátu na zlepšenie finančných možností obcí vo vzťahu k zdravotne postihnutým osobám▪ ponuka zo strany obce zapájať zdravotne postihnutých do aktivít rozvoja obce▪ dobudovanie bezbariérovosti verejných priestranstiev v obci	OHROZENIA <ul style="list-style-type: none">▪ starnutie obce▪ presun ťažiska starostlivosti o zdravotne postihnutých z rodiny na obec▪ nedostatok mladých ľudí a ľudí v aktívnom veku v obci a v regióne

⁴² v súlade s ustanoveniami zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

RODINY S DEŤMI, MLÁDEŽ

sú cieľovou skupinou, ktorá môže byť ohrozená vplyvom vonkajších alebo vnútorných faktorov. Medzi ohrozujúce faktory je treba zaradiť najmä dochádzanie rodičov za prácou do vzdialenejších miest, dochádzanie za prácou v turnusových intervaloch a v dôsledku toho nedostatok času venovaného starostlivosti o dieťa, nedostatok pozornosti venovanej záujmom a problémom dieťaťa alebo nedostatok priamej komunikácii s dieťaťom, ďalej nedostatok záujmu detí a mládeže o voľnočasové aktivity, pohyb, šport a pravidelné krúžky, stresová záťaž, vplyv okolia kde je prítomná závislosť na návykových látkach alebo trestná činnosť rôzneho charakteru. Je to sociálna skupina, do ktorej môžeme zaradiť mladistvých aj ľudí v produktívnom veku. Dlhodobým neriešením nepriaznivej, krízovej situácie môže dochádzať k rozkladu rodiny, k odlúčeniu detí od rodičov na základe rozhodnutia súdu aj k potrebe umiestnenia detí a mladistvých v špeciálnych zariadeniach. K vypuklým problémom, ktoré sú v obci Borša identifikované v rámci sociálnej skupiny rodín s deťmi a mládeže je treba zaradiť:

- a) chýba pravidelné a komplexné mapovanie sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc,
- b) chýba dostatočná ponuka mimoškolských činností, aktivít, mimoškolskej starostlivosti o deti,
- c) chýba ponuka rôznorodých alternatívnych činností vo voľnom čase,
- d) obec vie na pomoc rodín s deťmi a mládeže vyčleniť objem finančných prostriedkov obmedzený zabezpečením ďalších povinností územnej samosprávy.

Obec Borša aktuálne nemá dostatočné zázemie rôznorodých voľnočasových, mimoškolských aktivít, ktorým sa deti v obci môžu pravidelne, alebo nepravidelne venovať. V záujme rozvoja sociálnej pomoci sa obec sústreďí na:

- a) priebežne monitorovanie potrieb rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc,
- b) rozšírenie ponuky voľnočasových aktivít, ktoré ponúknu ohrozenej skupine tráviť voľný čas pozitívne a aktívne,
- c) vytvorenie systému sociálnej pomoci pre riešenie krízových situácií v rodinách a vo vzťahu k mládeži a deťom.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

SWOT analýza cieľovej skupiny RODINY S DEŤMI, MLÁDEŽ

SILNÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ záujem obce podporovať záujmovú činnosť a športové aktivity detí a mládeže▪ poskytovanie sociálneho poradenstva pre problémové rodiny▪ predškolské a školské zariadenie v obci▪ aktívna spolková činnosť v obci	SLABÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ nedostatok finančných možností obce zriadiť a prevádzkovať centrum pre deti mládež▪ nedostatok rôznorodosti záujmovej a športovej činnosti
PRÍLEŽITOSTI <ul style="list-style-type: none">▪ poskytovanie komplexných služieb poradenstva pre rodiny▪ vybudovanie športového a voľnočasového zázemia pre deti a mládež▪ aktívna spolupráca so spolkami a cirkevnými nadšencami	OHROZENIA <ul style="list-style-type: none">▪ starnutie obce▪ zvyšovanie počtu sociálne neprispôsobivej mládeže▪ nezáujem o pracovné príležitosti

OSOBY OHROZENÉ SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM A CHUDOBOU

sú zraniteľnou cieľovou skupinou, do ktorej môžeme zaradiť najmä osoby v produktívnom veku dlhodobo nezamestnané, rodiny s dlhodobo nízkymi, minimálnymi príjmami a z toho plynúcimi ekonomickými problémami aj osoby so sociálno-patologickými závislosťami. Príjmom tejto sociálnej skupiny sú často len sociálne dávky a rôzna štátna podpora, ktorá je na jednej strane pre zabezpečenie minimálnych životných potrieb postačujúca, zároveň je demotivujúca pre snahu zabezpečiť si životné potreby vlastnou prácou a vymaniť sa z tohto sociálneho zázemia. Častým dôvodom dlhodobého zotrvávania v režime nezamestnanosti je nedostatočné alebo minimálne vzdelanie a nízka zručnosť pre potreby trhu práce. Túto sociálnu skupinu nezamestnaných charakterizuje predčasné ukončenie vzdelania, nevyhovujúca kvalifikácia z pohľadu ponuky voľných pracovných miest, strata pracovných návykov a motivácie pracovať, čím sa stavajú neuplatniteľným na trhu práce. V obci je tiež rómska komunita, ktorá vyžaduje osobitý prístup riešenia svojej sociálnej situácie. K vypuklým problémom, ktoré sú v obci Borša identifikované v rámci sociálnej skupiny osôb ohrozených sociálnym vylúčením a chudobou je treba zaradiť:

- a) chýba záujem o prácu a zamestnanie u dlhodobo nezamestnaných,
- b) chýba dostatok pracovných príležitostí pre obyvateľov s nízkym vzdelaním,
- c) chýba motivujúci systém sociálnej pomoci.

Obec Borša pravidelne zabezpečuje možnosť využívania aktivačných prác v rámci menších obecných služieb a tým podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce. V záujme rozvoja sociálnej pomoci sa obec sústreďí na:

- a) pomoc pri rekvalifikácii,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

- b) pravidelné monitorovanie možností a potrieb poskytovania sociálnych služieb pre túto sociálnu skupinu.

SWOT analýza cieľovej skupiny OSOBY OHROZENÉ SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM A CHUDOBOU

SILNÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ nie je v obci segregovaná komunita▪ nie je vysoký počet osôb s nezvládateľným správaním▪ snaha časti komunity zamestnať sa▪ pomoc obce zamestnať ľudí komunity v rámci aktivačných prác v obci	SLABÉ STRÁNKY <ul style="list-style-type: none">▪ nedostatok vhodných pracovných príležitostí▪ slabá motivácia pracovať▪ slabá terénna starostlivosť
PRÍLEŽITOSTI <ul style="list-style-type: none">▪ cieľená edukácia v oblasti hygienických a sociálnych návykov▪ viac pracovných príležitostí adekvátnych komunite	OHROZENIA <ul style="list-style-type: none">▪ rast počtu obyvateľov v rámci komunity▪ nezvládnuteľnosť problémového správania▪ chudoba

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

STRATEGICKÁ ČASŤ

Základným implementačným dokumentom pri tvorbe Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša a rozvoja sociálnych služieb a ďalšieho sociálneho zázemia v obci Borša sú národné priority rozvoja sociálnych služieb. Vypracovať a zverejniť národné priority rozvoja sociálnych služieb je vyhradené Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR.⁴³ Cieľom a účelom národných priorít rozvoja sociálnych služieb je cyklicky pozitívne ovplyvňovať rozvoj sociálnych služieb v Slovenskej republike, a to cestou definovania politiky smerovania sociálnych služieb na národnej úrovni a následne formulovania základných priorít tohto rozvoja a predpokladov na dosiahnutie týchto priorít.⁴⁴ Obec Borša vypracúva a schvaľuje Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb. V Komunitnom pláne obce zohľadňuje obec miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných vo svojom územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.⁴⁵

Účelom dokumentu Národných priorít rozvoja sociálnych služieb na roku 2021 - 2030 je vymedziť rozvojovú trajektóriu sociálnych služieb na Slovensku do roku 2030. Pre zabezpečenie podmienok rozvojovej trajektórie sociálnych služieb pre obdobie rokov 2021 - 2030 bude nevyhnutné naplniť predpoklady, ktoré predstavujú pre napĺňanie národných priorít rozvoja sociálnych služieb nevyhnutné vstupy:⁴⁶

- a) vytvorenie strategického rámca sociálnych služieb do roku 2030 v Slovenskej republike,
- b) zabezpečenie finančnej a personálnej udržateľnosti rozvoja sociálnych služieb,
- c) prepájanie sociálnych služieb s inými verejnými službami v rámci podpory sociálnej inklúzie zraniteľných jednotlivcov, rodín, skupín a komúnit.

Dokument Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roku 2021 – 2030 identifikoval štyri národné priority:⁴⁷

národná priorita č. 1: Prechod z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť a podporu s cieľom zabezpečenia dostupnosti rôznorodých sociálnych služieb komunitného charakteru v súlade s potrebami cieľových skupín sociálnych služieb;

⁴³ § 79 odsek 1 písmeno a) zákona o sociálnych službách

⁴⁴ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

⁴⁵ § 83 odsek 2 zákona o sociálnych službách

⁴⁶ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

⁴⁷ Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2021 – 2030

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Ide o národnú prioritu, ktorá nadväzuje na národné priority z predchádzajúceho obdobia, ktoré neboli dostatočne systémovo riešené a účinne napĺňané. V prípade, že niektoré druhy sociálnych služieb alebo odborných činností podporujúcich komunitný charakter intervencií, nebol podporený z európskych zdrojov, ani z finančného príspevku Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR, v priebehu rokov sa ich dostupnosť znižovala. Prioritné je preto naďalej podporovať rozvoj nových, ale aj existujúcich sociálnych služieb a odborných činností komunitného charakteru s prihliadnutím na ich miestnu, druhovú a finančnú dostupnosť aj s využitím moderných technológií. Súčasťou je aj systémové uchopenie a realizácia transformácie a deinštitucionalizácie sociálnych služieb.

národná priorita č. 2: Zavedenie systému integrovanej sociálno-zdravotnej starostlivosti;

Uvedená priorita nadväzuje na nenaplnenú prioritu z obdobia 2015 - 2020 a bezprostredne vychádza z Programového vyhlásenia vlády SR na roky 2020 - 2024 (záväzok vlády SR vytvoriť novým zákonom o sociálnych službách upravený systém dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, vrátane jeho financovania). Priorita odráža pretrvávajúce problémy so zabezpečovaním, financovaním a dostupnosťou ošetrovateľskej starostlivosti v relevantných druhoch sociálnych služieb, a to nielen sociálnych služieb podmienených odkázanosťou organizovaných pobytovou formou, ale aj ošetrovateľskej starostlivosti v rámci ambulantnej a terénnej formy sociálnych služieb. Pokračujúcou výzvou je poskytovanie integrovanej sociálno-ošetrovateľskej starostlivosti u osobitných cieľových skupín – napríklad u starších osôb s pridruženými duševnými poruchami či u osôb s dlhodobo nepriaznivým zdravotným stavom podmieneným kombináciou rozličných funkčných porúch. Osobitnou výzvou sa stáva zabezpečovanie zdravotnej starostlivosti u cieľových skupín krízovej intervencie, napríklad u osôb bez domova, s ohľadom na ich starnutie a zvyšujúcu sa incidenciu zdravotného postihnutia.

národná priorita č. 3: Podpora prepájania sociálnych služieb a neformálnej (najmä rodinnej) starostlivosti ako súčasť systému starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby;

Priorita vychádza z konceptu tzv. zdieľanej starostlivosti, teda takej, kde sa jednotlivé formy a sektory/subjekty starostlivosti vzájomne nevyklučujú (buď formálna – alebo neformálna; buď domáca – alebo pobytová, atď.), ale skôr dopĺňajú. Doterajšia prax ukazuje, že kvalitná starostlivosť o osoby odkázané na pomoc inej fyzickej osoby si vyžaduje komplementaritu jednotlivých segmentov starostlivosti (rodiny, širšieho podporného kruhu v komunite, komunitného dobrovoľníctva, formálnych služieb, atď.). Zároveň, že každý z týchto segmentov potrebuje osobitnú verejnú podporu a posudzovanie špecifických

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

„potrieb“ pre poskytovanie takejto podpory. Osobitne to platí v prípade neformálnej starostlivosti poskytovanej neformálne opatrujúcimi osobami (najmä z okruhu blízkych), kde sa podpora doposiaľ realizovala takmer výlučne nástrojmi náhrady za stratu príjmu z dôvodu intenzívnej starostlivosti (peňažný príspevok na opatrovanie) a základného sociálneho a zdravotného poistenia zo strany štátu. Nenapĺňala sa potreba podporovať túto cieľovú skupinu v oblasti podporných a odľahčovacích programov (služieb), zosúladovania starostlivosti a práce, ochrany v oblasti pracovno-právnej, dodatkovej zdravotnej starostlivosti, v oblasti zvyšovania kompetencií v oblasti neformálnej starostlivosti (vzdelávania, tréningov, kurzov), technickej vybavenosti a podobne, pre jej kvalitné zabezpečovanie.

národná priorita č. 4: Podpora zvyšovania kvality sociálnych služieb;

Zvyšovanie kvality sociálnych služieb je jedným z dôležitých nástrojov pre zvyšovanie úrovne bezpečnosti a stability poskytovaných sociálnych služieb, ako aj dôležitým nástrojom pre zabezpečenie kvalitných komunitných služieb v rámci transformácie inštitucionálnej starostlivosti smerom ku sociálnym službám komunitného charakteru. Dôležitú úlohu v podpore zvyšovania kvality sociálnych služieb má výkon hodnotenia kvality poskytovaných sociálnych služieb (ďalej len „hodnotenie kvality“). Predmetom a účelom hodnotenia kvality je poskytnúť u hodnotených subjektov (poskytovateľov sociálnych služieb), čo najobjektívnejší nezávislý obraz o skutkovom stave miery plnenia podmienok kvality v čase hodnotenia a tým ich podporovať pri systematickom zabezpečovaní, udržiavaní a zvyšovaní kvality poskytovaných sociálnych služieb.

Pri tvorbe strategickej časti Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša zohľadnila obec Borša uvedené aktuálne národné priority a skutočnosť, že v strednodobom horizonte je potrebné, vzhľadom na demografický vývoj v obci, pripraviť obec organizačne, personálne aj finančne na postupný rozvoj zabezpečovania a poskytovania sociálnych služieb obyvateľom obce.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

6. VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

6.1 VYMEDZENIE POJMOV

VÍZIA

Teória definuje víziu ako želanú predstavu. V Komunitnom pláne obce je to želaná predstava obyvateľov obce a jej reprezentantov o budúcnosti, o ideálnom stave. Je veľmi dôležité pre rozvoj sociálnych služieb obce mať spoločnú predstavu o budúcnosti, pretože len vtedy je vízia nástrojom na motiváciu, ak je víziou spoločnou. Formulácia vízie je úvodným krokom pri tvorbe strategickej časti dokumentu. K naplneniu tejto vízie by malo smerovať spracovanie samotnej stratégie a z nej vyplývajúcej realizácie konkrétnych projektov v nadväznosti na finančný rámec.

PRIORITY, CIELE

Okrem vízie je potrebné v tejto časti identifikovať jednotlivé ciele a formulovať hlavné priority - problémové oblasti. Hierarchia, štruktúra strategickej časti zodpovedá potrebám obce. Každá priorita je vymedzená cieľmi, ktoré majú byť dosiahnuté realizáciou opatrení.

OPATRENIA, AKTIVITY

Naplnenie cieľov je špecifikované opatreniami. Každé opatrenie je konkretizované aktivitami, od ktorých sa odvíjajú projekty naplňujúce celú stratégiu rozvoja sociálnych služieb v obci a ďalšieho sociálneho zázemia obce.

6.2 VÍZIA OBCE

Obec Borša v roku 2032 je miestom s ústretovými podmienkami pre život obyvateľov všetkých generácií s osobitne vľúdny prístupom a pomocou ohrozeným a slabším obyvateľom aj skupinám. Obyvatelia sa úprimne zaujímajú o problémy druhých, spoločne hľadajú riešenia a pomoc a tiež spoločne vytvárajú v obci atmosféru súdržnosti a podpory slabších. Obyvateľom nie sú ľahostajné nepriaznivé či sťažené životné, zdravotné a sociálne podmienky druhých a dôverujú manažmentu obce, že spoločne dokážu zmierniť spoluobčanom tieto ťažkosti. Obec je miestom, kde sú seniori aktívne zapájaní do primeraných činností s deťmi a mládežou, kde je záujem udržať členov rodiny spolu a pomáhať im v ťažkej rodinnej kríze, kde nikomu nie je ľahostajný osud človeka utrápeného a nevediaceho sa vymotať z kruhu vlastných problémov a kde je prirodzené pomáhať marginalizovaným komunitám začleniť sa a zlepšiť svoje sociálne postavenie.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

7. PROGRAMOVÁ ŠTRUKTÚRA:

VÝHLADOVÉ PRIORITY, OPATRENIA, AKTIVITY

Programovú štruktúru Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša tvoria Opatrenia a v rámci nich jednotlivé Aktivity na zabezpečenie realizácie Komunitného plánu obce. Pred identifikáciou a vymedzením Priorít, Opatrení a Aktivít obec táto časť obsahuje rozpracovanie globálneho cieľa obce v oblasti sociálnych služieb a rozvoja sociálneho zázemia v obci.

7.1 GLOBÁLNY CIEĽ :

STABILIZÁCIA OBCE, MOBILIZÁCIA ĽUDSKÉHO POTENCIÁLU A SYSTÉM ÚČINNEJ PREVENČIE

Kvalita života je pojem ťažko uchopiteľný a merateľný. Kvalita života vo svojom obsahu zahŕňa komunitné, environmentálne, ekonomické, sociálne, kultúrne, psychologické, duchovné a ďalšie podmienky pre zdravý a šťastný život. Na kvalitu života je možné prihliadať subjektívne ako na spokojnosť so svojim životom a zároveň aj z pohľadu vonkajších faktorov ako na kvalitu životných podmienok.

Najväčšou výzvou obce Borša je udržanie aktuálneho demografického vývoja obyvateľov a permanentné zabezpečovanie podmienok pre život v obci tak, aby sa najmä mladé rodiny naďalej v obci usídľovali a neodchádzali do iných centier. Podobne ako na celom území Slovenska, aj v obci Borša pomer medzi počtom obyvateľov v poproduktívnom a produktívnom veku naznačuje postupné starnutie populácie.

Územný rozvoj obce v prospech bytovej výstavby, vrátane podpory individuálnej bytovej výstavby je jednou z nezanedbateľných možností obce pozitívne ovplyvniť a dlhodobo motivovať záujem o bývanie v obci a zabezpečiť tak priame aj nepriame predpoklady jej rozvoja. V strednodobom horizonte bude obec riešiť identifikáciu lokalít vo svojom katastrálnom území, ktoré pripraví pre základnú občiansku infraštruktúru.

Obec bude v strednodobom horizonte zároveň potrebovať zásadné zlepšenie prístupu ku kvalitnej zdravotnej starostlivosti a ku kvalitným sociálnym službám. Významným faktorom, ktorý vyvoláva tlak na kvantitatívny ale aj kvalitatívny nárast poskytovania zdravotných i sociálnych služieb, je rastúci počet seniorov. V obci prevažujú obyvatelia s nižšími príjmami a priemerným sociálnym zabezpečením, preto aj využívanie sociálnych služieb pre seniorov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

vyžaduje podporu zo strany obce. Na druhej strane sa očakáva, že celková spoločenská váha seniorov sa vďaka ich predpokladanej vyššej vitalite a spoločenskej aktivite posilní. Je dôležité pripravovať podmienky pre ich aktívne zaradenie do spoločenského aj ekonomického diania v obci. Obec bude musieť aktívne zvažovať spôsob zvyšovania podpory celoživotného vzdelávania a prosperity seniorov.

Významným nástrojom priaznivého demografického vývoja v obci je kvalita a dostupnosť vzdelávania. Obec je zriaďovateľom materskej školy a základnej školy. Potreba zavádzania moderných vzdelávacích postupov a implementácia nových edukačných inštitútov v rámci vzdelávania vytvára neustály tlak na kvalitné personálne zabezpečenie školy a pravidelné zabezpečovanie moderných edukačných pomôcok a zariadení.

Neprehliadnuteľným problémom v obci je nepomer medzi ekonomicky aktívnymi obyvateľmi ktorí pracujú v obci a jej okolí a tými, ktorí v pravidelných turnusoch odchádzajú za prácou do vzdialených regiónov a do zahraničia za lepšími možnosťami zamestnať sa. V obci a celom regióne sa naplno dlhodobo prejavuje nezáujem investorov v ľahkom priemysle usadiť sa tu natrvalo a zabezpečiť ľuďom prácu. Orgány obce majú v rukách málo možností a nástrojov, ako motivovať investorov a prilákať ich do obce. Vplyvom migrácie ekonomicky aktívnych obyvateľov za prácou mimo obce a región je ohrozená kvalita občianskej vybavenosti a využívanie škôl a školských zariadení. Okres Trebišov, v ktorom sa obec Borša nachádza je v súlade s ustanoveniami zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zapísaný v zozname najmenej rozvinutých okresov.

Kvalitu života v obci výrazne ovplyvňuje prítomnosť marginalizovanej skupiny obyvateľov. V dôsledku demografického vývoja, slabých pracovných príležitostí aj v dôsledku straty prirodzených pracovných návykov sa táto skupina stáva v obci problémom, ako ju začleniť medzi väčšinové obyvateľstvo, ako jej pomôcť v otázke bývania aj v ďalších závažných sociálnych, právnych a zdravotných oblastiach. Východiskom sa javí spolupráca s „autoritami“ a vytváranie komunit a komunitných centier.

Na kvalitu života v obci nepochybne vplyva aj celková spoločenská atmosféra. Dôležitou sa stáva otázka bezpečnosti a prevencie pred sofistikovanými nástrahami ohrozenia obyvateľov.

Celková spokojnosť obyvateľov je zároveň najlepšou propagáciou obce a má spätný dopad na stabilizáciu aj prílev nových obyvateľov a snád' aj pracovných príležitostí.

Globálnym cieľom obce je dosiahnuť pomerne ideálnu kombináciu pracovných príležitostí, bývania, príležitostí pre aktívny občiansky život a kvalitného komplexného sociálneho zázemia pre obyvateľov obce aj všetky znevýhodnené sociálne skupiny tak, že sa obec stane prít'azlivým,

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

otvoreným a vitálnym miestom so všetkými podmienkami pre aktívny a zaujímavý život. Globálny cieľ obec dosiahne postupnosťou, čiastkovými cieľmi.

7.2 VÝHLADOVÉ STREDNODOBÉ PRIORITY, OPATRENIA, AKTIVITY

Výhľadové opatrenia a aktivity majú pre obec strategický význam z dlhodobého hľadiska a predpokladaného budúceho možného vývoja potrieb, v časovom horizonte presahujúcom strednodobý charakter Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša, ich presnú časovú realizáciu obec Borša v tomto dokumente zatiaľ nešpecifikuje. V záujme napĺňania globálneho cieľa Komunitného plánu obce je obec otvorená pre poskytovanie sociálnych služieb v obci podporiť aj ďalšie subjekty, vrátane neverejných neziskových poskytovateľov sociálnych služieb.

PRIORITA 1:

BUDOVANIE A MODERNIZÁCIA SLUŽIEB A INFRAŠTRUKTÚRY V OBCI

Opatrenie 1.1

Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci

Aktivity:

- Príprava projektovej dokumentácie na bytovú výstavbu
- Vysporiadanie pozemkov pre bytovú výstavbu
- Výstavba obecných bytov v bytovom dome
- Výstavba technickej infraštruktúry pre obecné domy s bytmi a individuálne domy
- Podpora individuálnej bytovej výstavby
- Obnova a modernizácia bytového fondu za účelom energetickej efektívnosti budov
- Vytvorenie registra bývania v obci (voľné byty, domy, stavebné pozemky)

Opatrenie 1.2

Stabilizácia siete škôl v obci, podporovanie využiteľnosti škôl

Aktivity:

- Stabilizácia základnej školy a materskej školy
- Modernizácia, rekonštrukcia a údržba budovy materskej školy
- Modernizácia, rekonštrukcia a údržba budov základnej školy

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba interiérového vybavenia materskej školy
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba interiérového vybavenia základnej školy
- ❑ Podpora tvorby a propagácie zaujímavých a atraktívnych vzdelávacích programov na škole
- ❑ Podpora vytvárania neziskových združení priaznivcov školy so samostatnou právnou subjektivitou k prijímaniu grantových prostriedkov pre rozvoj školy
- ❑ Organizovanie propagácie škôl aktivitami dní otvorených dverí na škole
- ❑ Prezentácia kvality školy a výsledkov žiakov
- ❑ Podpora zavádzania vzdelávacích programov zameraných na motiváciu pre remeselné zručnosti
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba športového areálu v základnej škole
- ❑ Modernizácia, rekonštrukcia a údržba detského ihriska v materskej škole
- ❑ Podpora výmenných pobytov žiakov s partnerskými školami v zahraničí
- ❑ Podpora žiakov aktívne sa zapájať do vedomostných a športových súťaží
- ❑ Podpora individuálneho vzdelávania v rámci integrácie žiakov so zdravotným postihnutím
- ❑ Podpora psychologicko-pedagogického poradenstva pre deti

Opatrenie 1.3

Výstavba, rozvoj a modernizácia technickej infraštruktúry

Aktivity:

- ❑ Podpora investícií do infraštruktúry, ktoré občanom poskytujú základné služby v oblastiach energie, životného prostredia, dopravy a informačných a komunikačných technológií
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia spoločného kanalizačného potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia čističky odpadových vôd
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného vodovodného potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia plynového potrubia
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia obecného rozhlasu
- ❑ Propagácia nízkouhlíkových stratégií pre obec, mikroregión
- ❑ Podpora a postupné zavádzanie distribučných systémov s nízkymi úrovňami napätia
- ❑ Príprava a podpora obce na modernizáciu a kapacitné rozširovanie rozvodu elektrickej energie
- ❑ Podpora obce pri zavádzaní a rozširovaní optických káblov a výstavbe televíznych a telekomunikačných prijímačov a rádiokomunikačných sietí
- ❑ Podpora zabezpečenia ochrany údajov, vírusová a digitálna ochrana prevádzky sietí a služieb, bezpečnosť internetových transakcií, ako aj zabezpečenie bezpečnosti vybavenia pre konečných užívateľov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Opatrenie 1.4

Zlepšovanie dopravnej infraštruktúry obce

Aktivity:

- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava miestnych ciest
- Výstavba a údržba jarkov a kanálov popri miestnych cestách
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava mostíkov a lávok
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava chodníkov a priekop
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava parkovacích a odstavných plôch
- Výstavba, rekonštrukcia, údržba a oprava prístreškov na čakanie verejnej dopravy
- Rekonštrukcia a modernizácia verejného osvetlenia
- Odstránenie bariér pre imobilných a starších občanov
- Budovanie a modernizácia bezpečnostného dopravného značenia
- Budovanie spomaľovačov a regulácia rýchlosti prechádzajúcich motorových vozidiel
- Budovanie bariér na zníženie hlučnosti a prašnosti pri hlavných komunikáciách
- Budovanie bezpečnostných bariér na elimináciu nebezpečných úsekov, vybudovanie bezpečnostného zábradlia
- Podpora posilnenia regionálnej mobility prostredníctvom verejnej dopravy
- Podpora efektívneho a komfortného prepojenia obce s mestom Trebišov a obcami regiónu verejnou dopravou
- Podpora drobných poskytovateľov verejnej dopravy

Opatrenie 1.5

Zlepšenie vzhľadu obce a zvyšovanie atraktivity verejných priestranstiev

Aktivity:

- Výsadba a údržba zelene v obci s ambíciou zväčšiť celkovú plochu zelene v obci
- Modernizácia zábran, informačných tabúl a ďalšieho mobiliáru v obci
- Inštalácia a údržba prvkov obecných mobiliárov
- Oprava, údržba a rekonštrukcia centra obce
- Zabezpečenie technických a technologických prostriedkov, strojov a podobného vybavenia na údržbu miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, ich schodnosti, bezpečnosti a čistoty
- Údržba miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska, zabezpečenie ich schodnosti a bezpečnosti
- Udržiavanie čistoty miestnych ciest, chodníkov, verejného priestranstva a pohrebiska
- Výstavba a modernizácia amfiteátra v obci

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia oddychových zón v obci
- ❑ Inštalovanie a obnova informačných tabúl v obci
- ❑ Účasť obyvateľov na projektoch utvárania verejných priestranstiev

PRIORITA 2:

STABILIZÁCIA A ROZVOJ SOCIÁLNEHO ZÁZEMIA PRE SENIOROV

Opatrenie 2.1

Budovanie zázemia sociálneho zabezpečenia v obci

Aktivity:

- ❑ Vytvorenie a pravidelná aktualizácia databázy potrieb sociálnych služieb seniorov v obci
- ❑ Vybudovanie, modernizácia a údržba centra poskytovania sociálnych služieb s celodennou starostlivosťou pre seniorov
- ❑ Nákup a modernizácia interiérového vybavenia centra poskytovania sociálnych služieb s celodennou starostlivosťou pre seniorov
- ❑ Vybudovanie a modernizácia domova dôchodcov rodinného typu
- ❑ Stabilizácia systému terénnej opatrovateľskej služby pre seniorov
- ❑ Vytvorenie a stabilizácia systému poskytovania stravovacích služieb pre seniorov
- ❑ Vytvorenie a stabilizácia systému poskytovania ďalších podporných služieb pre seniorov
- ❑ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia centra pre seniorov so zabezpečením zdravotného a kondičného cvičenia a nenáročnej rehabilitácie

Opatrenie 2.2

Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení, podpora záujmu seniorov o veci verejné

Aktivity:

- ❑ Výstavba a modernizácia denného centra pre seniorov zameraného na aktivity podporujúce tradičné remeslá, činnosti a výroby
- ❑ Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotníckej pomoci
- ❑ Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií a spolkov zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami seniorov na udržanie tradícií v obci
- ❑ Podpora klubovej a záujmovej činnosti a generačnej spolupráce seniorov a mládeže

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

- ❑ Podpora aktívneho a zdravého starnutia
- ❑ Začlenenie seniorov do veku primeraných aktivít rozvoja obce

Opatrenie 2.3

Starostlivosť o bezpečnosť seniorov

Aktivity:

- ❑ Podpora obecných elektronických médií a kanálov
- ❑ Pravidelná edukácia v oblasti osobnej bezpečnosti seniorov
- ❑ Zabezpečenie administratívnej pomoci a poradenstva pri komunikácii s inštitúciami, organizáciami a zariadeniami
- ❑ Poradenská činnosť pri riešení mimoriadnej, alebo ťaživej situácie
- ❑ Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení seniorov

PRIORITA 3:

POMOC OSOBÁM SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Opatrenie 3.1

Budovanie zázemia pre občanov obce so zdravotným postihnutím

Aktivity:

- ❑ Vytvorenie a permanentná aktualizácia databázy potrieb sociálnych a zdravotníckych služieb obyvateľov obce so zdravotným postihnutím
- ❑ Vybudovanie, modernizácia a údržba centra pre zdravotné cvičenie a rehabilitáciu
- ❑ Vybudovanie, modernizácia a údržba denného centra typu chránenej dielne
- ❑ Podpora podnikateľov zamestnávajúcich obyvateľov obce v chránenej dielni
- ❑ Budovanie a podpora budovania bezbariérového prístupu do verejných priestranstiev

Opatrenie 3.2

Podpora aktívnej činnosti spolkov a združení zdravotne postihnutých občanov

Aktivity:

- ❑ Výstavba a modernizácia denného centra pre zdravotne postihnutých občanov zameraného na aktivity podporujúce mobilizáciu ich zručností a schopností

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

- ❑ Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti sociálnej a zdravotníckej pomoci
- ❑ Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií a spolkov zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami zdravotne postihnutých občanov
- ❑ Podpora klubovej a záujmovej činnosti
- ❑ Začlenenie zdravotne postihnutých občanov do primeraných aktivít rozvoja obce

Opatrenie 3.3

Starostlivosť o bezpečnosť zdravotne postihnutých občanov

Aktivity:

- ❑ Podpora obecných elektronických médií a kanálov
- ❑ Pravidelná edukácia v oblasti osobnej bezpečnosti zdravotne postihnutých občanov
- ❑ Zabezpečenie administratívnej pomoci a poradenstva pri komunikácii s inštitúciami, organizáciami a zariadeniami
- ❑ Poradenská činnosť pri riešení mimoriadnej, alebo ťaživej situácie
- ❑ Podpora rozširovania osobných bezpečnostných signalizačných zariadení

PRIORITA 4:

PODPORA RODINY S DEŤMI, STAROSTLIVOSŤ O MLÁDEŽ

Opatrenie 4.1

Podpora voľnočasových aktivít detí, mládeže a rodín s deťmi, aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení, podpora pestrosti voľnočasového využitia

Aktivity:

- ❑ Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami detí a mládeže
- ❑ Podpora pravidelnej klubovej a krúžkovej činnosti detí, mládeže, dospelých aj seniorov
- ❑ Zabezpečenie elektronickej a telekomunikačnej distribúcie všetkých oznamov obyvateľom obce
- ❑ Podpora obecných elektronických médií a kanálov
- ❑ Výstavba a modernizácia multifunkčného ihriska
- ❑ Výstavba, modernizácia športových klubov a nákup športového zariadenia, náradia a náčinia

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

- ❑ Organizovanie pravidelných športových podujatí
- ❑ Prestavba, modernizácia a údržba kultúrneho domu
- ❑ Nákup interiérového vybavenia a zariadenia pre polyfunkčné využitie kultúrneho domu
- ❑ Organizovanie tradičných kultúrnych podujatí

Opatrenie 4.2

Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií a podpora edukácie detí a mládeže ohrozených patopsychologickými rizikami a slabým sociálno-rodinným zázemím

Aktivity:

- ❑ Podpora preventívnych opatrení pre mládež aj dospelých ohrozených drogovými a ostatnými závislosťami
- ❑ Spolupráca a podpora spolupráce s odborníkmi na prechádzanie drogovej a inej závislosti, pravidelná edukačná osвета
- ❑ Zabezpečenie a podpora poradenskej činnosti v krízovej situácii detí, mládeže, osamelých rodičov
- ❑ Prezentácia úspechov detí a mládeže, ktorí úspešne prekonali krízovú situáciu
- ❑ Podpora mladých dospelých pri zaradení do života

PRIORITA 5:

ROZVOJ POMOCI OSOBÁM OHROZENÝM SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM A CHUDOBOU

Opatrenie 5.1

Zvyšovanie kvality života obyvateľov a dostupnosti bývania v obci

Aktivity:

- ❑ Vysporiadanie pozemkov pre výstavbu bytového domu s nízkoštandardnými bytmi
- ❑ Príprava projektovej dokumentácie pre výstavbu nízkoštandardných obecných bytov
- ❑ Vybudovanie technickej infraštruktúry pre výstavbu bytového domu s nízkoštandardnými bytmi
- ❑ Výstavba bytového domu s nízkoštandardnými bytmi

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Opatrenie 5.2

Podpora zvyšovania kvalifikácie pracovnej sily vstupujúcej na trh práce

Aktivity:

- Zníženie miery predčasného ukončenia školskej dochádzky podporou prístupu ku kvalitnému predškolskému, základnému a sekundárnemu vzdelaniu
- Zlepšenie prístupu k celoživotnému vzdelávaniu, obnova zručností a spôsobilostí pracovnej sily
- Podpora vzdelávania v oblasti remeselných zručností
- Pravidelná analýza potrieb podnikateľských subjektov pôsobiacich v regióne
- Podpora spolupráce školy s potenciálnymi zamestnávateľmi
- Podpora informovanosti rodičov a žiakov pri výbere štúdia po ukončení základnej školy v nadväznosti na potreby trhu práce
- Poskytovanie pravidelných informácií o potrebách trhu práce aj o aktívnej politike zamestnanosti v rámci kraja a priláhlých regiónov
- Poskytovanie pravidelných informácií o možnostiach vzdelávania sa s prepojením na potreby trhu práce
- Využívanie aktivačných činností v obci

Opatrenie 5.3

Podpora aktívnej činnosti mimovládnych organizácií, spolkov a združení

Aktivity:

- Podpora vzniku, činnosti a inštitucionálneho rozvoja neziskových organizácií pôsobiacich v oblasti pomoci marginalizovaným komunitám
- Vybudovanie a modernizácia komunitného centra pre marginalizovanú skupinu obyvateľov
- Motivácia marginalizovanej komunity stanoviť a rešpektovať „autoritu“ z vlastných radov, ktorá bude aktívne spolupracovať so starostom obce a poslancami
- Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa edukáciou marginalizovanej komunity v oblasti základných hygienických návykov, manažmentu dňa a ďalších schopností
- Vytváranie a podpora vytvárania neziskových organizácií zaoberajúcich sa voľnočasovými aktivitami
- Mobilizácia športového a kultúrneho potenciálu marginalizovanej komunity, zapájania do kultúrnych a spoločenských akcií obce
- Zabezpečenie administratívnej pomoci a poradenstva pri komunikácii s inštitúciami, organizáciami a zariadeniami

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

- Poradenská činnosť pri riešení mimoriadnej, alebo ťaživej situácie

7.3 PRIORITNÉ CIELE A MOBILIZUJÚCI AKČNÝ PLÁN DO ROKU 2028

Mobilizujúci akčný plán je v rámci Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša stanovenie konkrétnych aktivít pre obdobie spravidla troch rokov, ktoré obec reálne plánuje v danom období realizovať a na realizáciu ktorých sa obec aktuálne pripraví v rámci rozpočtu obce, organizačne aj personálne. Mobilizujúci akčný plán nemá normovanú podobu, ale aby splnil svoj účel, jeho podstatnou náležitosťou je presná identifikácia aktivity, termín jej realizácie, určenie zodpovednej osoby a určenie zdrojov financovania. Realizáciu aktivít mobilizujúceho akčného plánu uskutočňuje obec prioritne s ambíciou využitia nenávratných zdrojov financovania s kombináciou spolufinancovania zo zdrojov obce.

Mobilizujúci akčný plán obce na prvé tri roky platnosti a účinnosti Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša je súčasťou dokumentu Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša. O každom ďalšom mobilizujúcom akčnom pláne obce rozhoduje prijatím uznesenia obecné zastupiteľstvo obce, spravidla každé tri roky na obdobie spravidla troch rokov. Rozhodovanie o mobilizujúcom akčnom pláne nie je podmienkou implementácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša a realizácie konkrétnych aktivít v obci.

Pre rozvoj sociálnych služieb v obci a sociálneho zázemia zameraného cielene na identifikované zraniteľné sociálne skupiny obyvateľov obce je potrebná nie len dôkladná analýza aktuálneho stavu a budúcich možných potrieb, ale aj zodpovedný prístup obce v rámci organizačného, personálneho a finančného zabezpečenia želaných, alebo plánovaných služieb a ďalšej pomoci v oblasti sociálnej starostlivosti. Obec Borša v strednodobom horizonte nezvažuje byť poskytovateľom sociálnych služieb definovaných ustanoveniami zákona o sociálnych službách. Dôvodom je aktuálna finančná kondícia obce a vysoké riziko pre výdavkovú časť rozpočtu obce aj v strednodobom horizonte, aj v nadväznosti na personálne zabezpečenie poskytovania sociálnych služieb akoukoľvek formou. Poskytovanie obligatórných sociálnych služieb obec zabezpečuje a má kvalifikované personálne zázemie v zamestnancoch obce.

Sociálne zázemie a potreby skupín ohrozených sociálnym vylúčením má obec Borša záujem zmierniť využitím inštitútov, ktoré vie finančne aj personálne zvládnuť. Aj v najbližších rokoch obec bude priebežne analyzovať možnosti poskytovania príspevkov cielene určených pre najohrozenejšie skupiny obyvateľov, možnosti zabezpečenia donášky obedov pre seniorov a zdravotne postihnutých občanov, donášky liekov aj doprodu pri návšteve lekára osamelého seniora.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

8. REALIZAČNÉ ZÁZEMIE

Realizačné zázemie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša identifikuje manažment riadenia Komunitného plánu obce, popisuje organizačné zabezpečenie realizácie Aktivít a systém hodnotenia plnenia Komunitného plánu obce.

8.1 MANAŽMENT KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

Obec samostatne rozhoduje a uskutočňuje všetky úkony súvisiace so správou obce a jej majetku, všetky záležitosti, ktoré ako jej samosprávnou pôsobnosť upravuje osobitný zákon, ak takéto úkony podľa zákona nevykonáva štát alebo iná právnická osoba alebo fyzická osoba.⁴⁸ Samostatnosť rozhodovania sa vzťahuje aj na riadenie a implementáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša. Obec rozhoduje prostredníctvom orgánov obce:⁴⁹

- a) Obecné zastupiteľstvo obce Borša (ďalej aj „*obecné zastupiteľstvo*“ v príslušnom gramatickom tvare),
- b) starosta obce Borša (ďalej aj „*starosta*“ v príslušnom gramatickom tvare).

Obecné zastupiteľstvo obce Borša

Schváliť Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša, jeho aktualizáciu, aktualizáciu jeho časti aj predĺženie jeho účinnosti je v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu⁵⁰ vyhradené Obecnému zastupiteľstvu obce Borša. V rámci naplňovania programovej časti Komunitného plánu obce je Obecnému zastupiteľstvu obce Borša ďalej vyhradené:

- a) rozhodovať o mobilizujúcom akčnom pláne,
- b) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených na realizáciu jednotlivých aktivít,
- c) rozhodovať v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmien rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov určených ako spoluúčasť realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,

⁴⁸ § 4 odsek 1 zákona o obecnom zriadení

⁴⁹ § 10 odsek 1 zákona o obecnom zriadení

⁵⁰ § 83 odsek 4 zákona o sociálnych službách

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

- d) rozhodovať o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Obecné zastupiteľstvo obce Borša rozhoduje prijatím uznesenia nadpolovičnou väčšinou hlasov prítomných poslancov obecného zastupiteľstva obce.

Starosta obce Borša

Starosta obce Borša je koordinátorom a manažérom realizácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša. Monitoruje a vyhodnocuje možnosti podávania žiadostí o poskytnutie nenávratných finančných príspevkov, výhodnosť zverejnených projektov a predkladá obecnému zastupiteľstvu obce na schválenie:

- a) návrh Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša, návrh na jeho aktualizáciu alebo aktualizáciu jeho časti, alebo návrh na predĺženie jeho účinnosti,
- b) návrh mobilizujúceho akčného plánu,
- c) návrh na rozhodnutie v rámci rozpočtu obce, alebo v rámci zmeny rozpočtu obce o výške finančných prostriedkov a ich použití v súvislosti s pripravovanými aktivitami, alebo v súvislosti so spoluúčasťou realizácie projektov, grantov a ďalších donorských príspevkov,
- d) návrh na rozhodnutie o partnerstvách územnej spolupráce s príslušnými orgánmi a inštitúciami aj s podnikateľskými subjektmi, zamestnávateľmi a s neziskovým sektorom.

Oprávnenie starostu obce rozhodovať o použití finančných prostriedkov v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu⁵¹ aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s majetkom obce, ani oprávnenie starostu obce rozhodovať o vykonaní zmien rozpočtu obce rozpočtovými opatreniami v súlade s ustanoveniami osobitných predpisov⁵² aj v súlade s ustanoveniami Zásad hospodárenia a nakladania s finančnými prostriedkami obce týmto nie sú dotknuté.

Starosta obce tiež koordinuje práce na príprave žiadostí o nenávratný finančný príspevok a manažuje jej podanie, riadi komunikáciu s reprezentantmi donorov, riadi získaný projekt na nenávratný finančný príspevok, zabezpečuje jeho realizáciu a realizáciu jeho jednotlivých aktivít vrátane ukončenia projektu, zabezpečuje monitorovanie a hodnotenie Komunitného plánu obce.

⁵¹ najmä zákon SNR č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov

⁵² najmä zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

Realizácia Komunitného plánu obce vyžaduje systematickú prácu, stanovenie priorít, rozloženie financovania, získavanie úverov a externých zdrojov a sledovanie výziev jednotlivých riadiacich orgánov pre eurofondy.

8.2 MONITOROVANIE A HODNOTENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

Hodnotenie predstavuje proces, ktorý systematicky skúma prínos z realizácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša v podmienkach obce, jeho súlad s Cieľmi stanovenými v Komunitnom pláne obce, analyzuje účinnosť realizovaných procesov, vhodnosť nastavenia jednotlivých Opatrení a Aktivít a pripravuje odporúčania na zvýšenie ich efektívnosti. Počas účinnosti Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša sa odporúča vykonávať priebežné hodnotenia a pred ukončením účinnosti Komunitného plánu obce vykonať záverečné hodnotenie. Výsledky hodnotenia Komunitného plánu obce sprístupní obec na základe žiadosti, v súlade s ustanoveniami osobitného predpisu.⁵³

Pri hodnotení Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša je potrebné prihliadať na skutočnosť, že stratégiu Komunitného plánu obce pripravovali reprezentanti obce v určitom reálnom čase a v súlade so svojimi programovými vyhláseniami a predstavami v reálnom čase. Nie všetky ambície ostávajú vplyvom času a rozvoja aktuálne a reálne, nie všetky aktivity ostávajú prioritné a nie všetky ciele je možné zrealizovať. Niektoré aktivity môžu vychádzať z momentálnej situácie v obci, pričom s odstupom času sa môžu javiť ako málo významné. Komunitný plán obce nie je dogma a nie je to nemenný dokument, je to vytýčenie strednodobých Priorít a Cieľov obce z pohľadu väčšinových záujmov a poradia financovania. Obecnému zastupiteľstvu obce je vyhradené rozhodnúť o aktualizácii tohto dokumentu ako celku, alebo o aktualizácii jeho časti.

Priebežné hodnotenie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša je séria hodnotení zo strany obce, ktorých cieľom je kontinuálne počas implementácie Komunitného plánu obce skúmať rozsah, do akého sa využívajú prostriedky, skúmať efektívnosť a účinnosť programovania a sociálno-ekonomický dopad v rámci obce. Priebežné hodnotenie zároveň identifikuje faktory, ktoré prispievajú k úspechu alebo neúspechu implementácie Komunitného plánu obce vrátane udržateľnosti vhodných postupov v podmienkach obce. Priebežné hodnotenie sa vykonáva systematicky počas celého trvania Komunitného plánu obce až po predloženie záverečnej hodnotiacej správy Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša. Priebežné hodnotenie sa

⁵³ najmä zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

odporúča vykonávať jedenkrát ročne, priebežné hodnotenia by mali byť východiskom pri tvorbe návrhu mobilizujúceho akčného plánu. Správu z priebežného hodnotenia plnenia Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša pripravuje starosta obce. Výsledky priebežných hodnotení môžu byť podkladom pre rozhodnutie obecného zastupiteľstva obce aktualizovať Komunitný plán obce, alebo aktualizovať jeho časť.

Záverečné hodnotenie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša skúma rozsah, v akom sa využili zdroje, účinnosť a efektívnosť programovania a sociálno-ekonomický vplyv na rozvoj obce. Záverečné hodnotenie určí faktory, ktoré prispeli k úspechu alebo neúspechu vykonávania Komunitného plánu obce ako celku a identifikuje osvedčené postupy. Výstupom záverečného hodnotenia je Záverečná správa o hodnotení implementácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša. Hodnotiace obdobie pri záverečnom hodnotení predstavuje obdobie celej realizácie Komunitného plánu obce. Vypracovanie Záverečnej správy zabezpečí starosta obce, spravidla najmenej šesť mesiacov pred ukončením účinnosti Komunitného plánu obce tak, aby sa závery záverečnej správy využili pri tvorbe nového Komunitného plánu obce na ďalšie obdobie.

Priebežná hodnotiacia správa a Záverečná správa o hodnotení implementácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša nemajú predpísanú presnú formu. Každá správa by mala obsahovať: identifikáciu, presné časové vymedzenie hodnotiaceho obdobia, úroveň hodnotenia Komunitného plánu obce (Ciele, Opatrenia, Aktivity), vymedzenie očakávaného, želateľného výsledku, programovaný termín realizácie, rozpočet vnútorných aj externých zdrojov a vymedzenie skutočného výsledku. Správa by mala v závere analyzovať dôvody nesplnených očakávaní a navrhnúť efektívny spôsob nápravy – aktualizáciu Komunitného plánu obce, v prípade ukončenia jeho účinnosti navrhnúť pri ďalšom schvaľovaní iné priority a ciele. Zo správy má byť zrejmé kto ju pripravil, na základe akého monitorovania a ďalších vstupných informácií je vypracovaná. Starosta obce prednesie správu na zasadnutí obecného zastupiteľstva obce. Obecné zastupiteľstvo obce priebežnú hodnotiacu správu, ani Záverečnú správu o hodnotení implementácie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša neschvaľuje.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

9. FINANČNÉ ZÁZEMIE

Zdroje financovania Cieľov, Opatrení a Aktivít, definovaných v Komunitnom pláne sociálnych služieb obce Borša tvoria dôležitú časť dokumentu. Finančný program je reálnym odrazom schopnosti obce Borša realizovať konkrétne Aktivity a tým aj životaschopnosti celého dokumentu. Náročnosť viacerých programovaných aktivít predpokladá viaczdrojové financovanie.

Rozvoj sociálnych služieb v obci je súčasťou rozvoja obce. Aktuálna legislatíva umožňuje pre regionálny rozvoj využívať okrem vlastných zdrojov (rozpočet obce) aj ďalšie zdroje:⁵⁴ zdroje zo štátneho rozpočtu vrátane finančných prostriedkov z rozpočtovej kapitoly Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie Slovenskej republiky a z rozpočtových kapitol iných ministerstiev, zdroje zo štátnych účelových fondov, zdroje z rozpočtov vyšších územných celkov, zdroje z prostriedkov fyzických osôb, zdroje z prostriedkov právnických osôb, z úverov a príspevkov medzinárodných organizácií, zdroje z prostriedkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv o poskytnutí grantu uzatvorených medzi Slovenskou republikou a inými štátmi aj zdroje z iných prostriedkov, ak to ustanoví osobitný predpis. Doplnkovým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú finančné prostriedky z fondov Európskej únie poskytované podľa osobitných predpisov.⁵⁵

Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je rozvojovým dokumentom obce Borša. Obec Borša v nadväznosti na strategickú, programovú, realizačnú aj finančnú časť tohto dokumentu každoročne pripraví svoj rozpočet (jednoročný aj viacročný) tak, aby bola pripravená finančne zvládnuť programované aktivity v súlade s aktuálnym mobilizujúcim akčným plánom aj s využitím možností externých zdrojov. Komunitný plán obce je strednodobým rozvojovým dokumentom. Obec Borša pri jeho schvaľovaní zobrala do úvahy fakt, že z dôvodu strednodobosti (do roku 2032) nie je možné finančnú časť programovaných aktivít čo do objemu programovaných finančných prostriedkov presne vymedziť, len rámcovo predpokladať. Finančné možnosti realizácie Komunitného plánu obce sa v priebehu účinnosti dokumentu môžu v obci vyvíjať rôzne. Spresňujúci finančný program v obci v nadväznosti na jej aktuálny mobilizujúci akčný plán je preto dynamicky sa vyvíjajúcou časťou Komunitného plánu obce. Do jeho finálnej podoby vstupujú viaceré faktory, predovšetkým miera inflácie a vývoj cien práce, tovarov a služieb všeobecne. Obec Borša sa každoročne bude zodpovedne v rámci prípravy svojho rozpočtu obce venovať aj rozsahu objemu kapitoly pre aktivity vyplývajúce z Komunitného plánu obce

⁵⁴ § 4 odsek 1 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

⁵⁵ § 4 odsek 2 zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

a aktuálneho mobilizujúceho akčného plánu. Finančné manažovanie aktivít tak bude každoročne pripravené v reálnom objeme možností a potrieb.

Finančná náročnosť Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša počas jeho účinnosti a predpokladaný objem vlastných zdrojov počas jednotlivých rokov deklaruje ambície obce a jej reprezentantov zabezpečiť rozvoj a zlepšiť sociálne podmienky a zázemie života svojich občanov.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

ZÁVER

Schválený Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je otvorený dokument, ktorý sa môže dopĺňať o nové Aktivity a Opatrenia, prípadne sa môžu niektoré Aktivity a Opatrenia zrušiť. Služi ako rozvojový dokument pre obec Borša, jej obyvateľov a ohrozené sociálne skupiny aj pre neverejných poskytovateľov sociálnych služieb v obci. Vykonateľnosť jednotlivých Aktivít, Opatrení a dosiahnutie stanovených Cieľov bude závisieť od mnohých faktorov. Najkritickejším prvkom je finančná náročnosť jednotlivých priorít. Pridanou hodnotou pri realizácii jednotlivých Aktivít je aktívne zapojenie obyvateľov do rozvoja sociálneho zázemia obce. Realizátorom Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša nie je len obec, ale aj jej obyvatelia, miestni podnikatelia, neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, záujmové skupiny a aj štátna správa, preto popri financovaní z rozpočtu obce sa pri jednotlivých opatreniach počíta s možnosťou viaczdrojového financovania.

Realizáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša riadi manažment obce. Riadenie realizácie je založené na orgánoch obce. Jedenkrát ročne reprezentanti obce priebežne vyhodnotia realizáciu Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša a spravidla jedenkrát za tri roky obec rozhodne o svojom aktuálnom mobilizujúcom akčnom pláne.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša ako strednodobý dokument je možné kedykoľvek aktualizovať. Cieľom aktualizácie je identifikovanie vývojových tendencií a udalostí v obci a ich využitie k aktualizácii tak, aby nedošlo k zásadnej zmene vízie, priorít a cieľov. Z dôvodu stability je doporučené prípadnú aktualizáciu prevádzať v určitých časových intervaloch v nadväznosti na priebežné hodnotenie. Komplexná príprava nového Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša na ďalšie obdobie sa bude realizovať pred ukončením účinnosti aktuálneho Komunitného plánu obce.

Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je uverejnený na webovom sídle obce a je tak prístupný obyvateľom aj širokej verejnosti.

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA

SCHVÁLENIE KOMUNITNÉHO PLÁNU OBCE

DOKUMENT	KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB OBCE BORŠA ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU: ÚVOD: táto časť dokumentu obsahuje obsah dokumentu podľa jednotlivých kapitol, stručný popis kontextu vzniku a chronológie prípravy, stručné zhrnutie východiskových koncepčných dokumentov a právny rámec; ANALYTICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje komplexnú analýzu súčasného stavu sociálneho a demografického vývoja obce, poskytovania sociálnych služieb v obci a identifikáciu prijímateľov a budúcich prijímateľov sociálnej pomoci v obci vrátane SWOT; STRATEGICKÁ ČASŤ: táto časť dokumentu obsahuje víziu územia, programové opatrenia a aktivity, realizáciu a manažment aktivít aj finančné zabezpečenie; ZÁVER: obsahuje finalizáciu dokumentu a jeho predloženie na schválenie;
SPRACOVANIE	FORMA SPRACOVANIA: Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je koncepčne spracovaný dokument ako celok s podporou orgánov obce zúčastnených na jeho tvorbe. Pri spracovaní Komunitného plánu obce je použitá kombinácia expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí Komunitného plánu obce boli doplňované, pripomienkované starostom obce, poslancami obecného zastupiteľstva obce a ďalšími autoritami obce s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií bol starosta obce, zamestnanci obce a ďalšie orgány a inštitúcie verejnej správy. Spracovatelia vychádzali z poznatkov získaných od orgánov obce a využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša je v súlade s národnými a regionálnymi koncepčnými dokumentmi aj v súlade s aktuálnou legislatívou v Slovenskej republike. OBDOBIE SPRACOVANIA: Komunitný plán obce bol spracovaný v období marec – november 2025 RIADIACA SKUPINA: Pozostáva z jedného člena. PRACOVNÁ SKUPINA: Pozostáva z dvoch členov a k príprave Komunitného plánu obce sa členovia pracovnej skupiny stretli 5x. NÁKLADY NA SPRACOVANIE: Spracovanie Komunitného plánu sociálnych služieb obce Borša bolo financované z vlastných zdrojov obce Borša v súlade s rozpočtom obce Borša.
SCHVÁLENIE	Komunitný plán sociálnych služieb obce Borša bol prerokovaný a schválený Obecným zastupiteľstvom obce Borša dňa: 15. 12. 2025